

Analýza přímo řízených programů EU

v programovém období 2021-2027

ZPRACOVAL: TOMÁŠ PATOČKA

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Analýza byla zpracována v rámci projektu Udržitelný rozvoj obcí a měst České republiky na národní a evropské úrovni. Projekt byl realizován za přispění prostředků státního rozpočtu ČR z programu Ministerstva pro místní rozvoj

Obsah

Manažerské shrnutí.....	2
1. Metodika.....	4
1.1 Podstata a cíle studie.....	4
1.2 Metodický přístup.....	5
2. Úvod do přímo řízených programů EU.....	7
2.1 Specifika přímo řízených programů	7
2.2 Komunitární programy v České republice	9
2.2.1 Základní přehled čerpání	9
2.2.2 Zhodnocení nízkého zájmu o komunitární programy v ČR	10
2.2.3 Rámcová doporučení pro česká města a obce.....	10
2.2.4 SWOT analýza	11
3. Vybrané přímo řízené programy EU.....	12
3.1 Horizont Evropa	12
3.1.1 Základní informace o programu	12
3.1.2 Příklady dobré praxe	15
3.2 LIFE	17
3.2.1 Základní informace o programu	17
3.2.2 Příklady dobré praxe	20
3.3 Nástroj pro propojení Evropy	25
3.3.1 Základní informace o programu	25
3.3.2 Příklady dobré praxe	28
3.4 Erasmus	30
3.4.1 Základní informace o programu	30
3.4.2 Příklad dobré praxe	32
3.5 Kreativní Evropa	33
3.5.1 Základní informace o programu	33
3.5.2 Příklad dobré praxe.....	36
3.6 Digitální Evropa	37
3.7 Program pro jednotný trh.....	41
3.8 EU pro zdraví	44
3.9 Právo a hodnoty	47
3.10 Spravedlnost	49
3.11 Evropský sbor solidarity	51
4. Další možnosti financování projektů měst a obcí na centrální úrovni EU	53
4.1 Nový rozpočet EU - motor evropského plánu na oživení	53
4.2 Finanční nástroje využitelné pro rozvoj měst a obcí	56
4.2.1 Evropská investiční banka.....	57
4.2.2 Rozvojová banka Rady Evropy.....	65

Manažerské shrnutí

Cílem tohoto dokumentu je (i.) blíže představit oblast přímo řízených programů Evropské unie (dále také „EU“ nebo „Unie“) a zasadit ji do kontextu českých měst a obcí, (ii.) prezentovat jednotlivé programy a zhodnotit jejich potenciální využitelnost pro českou samosprávu, (iii.) přiblížit další možnosti financování a odborného poradenství na centrální úrovni EU, která budou pro města a obce v novém období k dispozici.

Dokument je strukturován do následujících částí:

- Úvod do přímo řízených programů EU - základní charakteristika přímo řízených programů a jejich přehled pro nadcházející programové období včetně stručného zhodnocení aktuální situace v českém prostředí s důrazem na důvody nízkého zájmu - identifikace příčin, návrh doporučení, analýza SWOT z pohledu českého žadatele/města.
- Představení jednotlivých programů – analýza jedenácti unijních programů, akcentování potenciálu pro města, shrnutí všech relevantních informací ohledně budoucího nastavení programu, příklady dobré praxe z českých a zahraničních měst.
- Finanční rámec EU – přehled dalších finančních nástrojů dostupných na centrální úrovni EU relevantních pro města a obce spolu s představením základního rámce nového rozpočtu EU.

Na základě provedených prací lze formulovat několik dílčích závěrů a doporučení uvedených níže. Detaily jsou poté popsány v příslušných kapitolách Zprávy:

- 1) **Význam přímo řízených programů EU se neustále zvyšuje** a jeho podstatný nárůst bude pokračovat i v následujícím období. Vlivem postupně slábnoucích finančních toků ze strukturálních fondů nabývá váha těchto programů v České republice na své důležitosti, a to i díky aktuální ekonomické krizi, která česká města a obce rovněž postihuje.
- 2) **V České republice je využívání přímo řízených programů doposud stále velmi nízké**, v případě české samosprávy pak téměř minimální. Příčin nedostatečného zájmu českých subjektů o přímo řízené programy je mnoho a většinou úzce souvisí s hlavními parametry těchto programů. Jako příklad lze mj. uvést následující faktory: vyšší podíl spolufinancování oproti strukturálním fondům, administrativní náročnost přípravy i realizace projektu, nízká úspěšnost projektových žádostí, neochota spolupráce se zahraničními partnery, nedostatečné povědomí o programech, nepřehlednost informací či celkově malý zájem o podporovaná témata (životní prostředí, digitalizace, výzkum apod.).
- 3) **Obsahové zaměření** analyzovaných programů pro období 2021-2027 je velmi široké a s tím i související **míra využitelnosti** pro rozvoj českých municipalit. Všechny níže diskutované programy se celkově snaží přispět k naplnění hlavních priorit Evropské unie, které pro nadcházející víceleté období přijala i vláda ČR. Tyto budoucí priority lze strukturovat do pěti klíčových oblastí: (i.) nízkouhlíková ekonomika a životní prostředí; (ii.) rozvoj založený na výzkumu, inovacích a nových technologiích; (iii.) vzdělaná a sociálně soudržná společnost; (iv.) dostupnost a mobilita; (v.) udržitelný rozvoj území.
- 4) **Analyzované programy disponují rozdílným potenciálem pro projekty měst a obcí**, nicméně z převážné většiny z nich bude možné čerpat přímo i nepřímo, tj. město vystupuje v roli projektového partnera přímo anebo prostřednictvím

zřízených/založených organizací města - městské podniky, neziskové organizace, školy. Průřezová témata jako je digitalizace, udržitelná mobilita či ochrana životního prostředí se navíc vyskytují ve více rozdílných programech, a podpora projektů s touto problematikou tak bude možná u několika z nich.

- 5) V rámci nového období 2021-2027 je programová skladba založena na několika již **dobře fungujících programech** (Horizont Evropa, LIFE, Nástroj pro propojení Evropy, Erasmus či Kreativní Evropa), které jsou doplněny o **programy zcela nové** (Digitální Evropa, Program pro jednotný trh nebo EU pro zdraví), jež svým zaměřením reagují na aktuální celospolečenské výzvy (ochrana zdraví, výzkum a inovace, široké zavádění moderních technologií atd.).
- 6) Z hlediska předpokládané alokace mezi programy dominuje **Horizont Evropa**, který má být doposud nejambicióznějším nástrojem určeným k financování výzkumu a inovací. Navzdory skutečnosti, že je tento program určen především pro malé a střední podniky, rozsah podporovaných opatření pro samosprávu a její projektové záměry je zde i tak značný, a tímto navazuje na svého programového předchůdce Horizont 2020. Praktickou využitelnost programu lze spatřit zejména v uplatňování konceptu chytrých měst, který má v programu nejčastěji podobu propojování evropských měst a vzájemného sdílení zkušeností a osvědčených inovativních postupů při řešení obdobných problémů (nízkouhlíková ekonomika, zavádění nových technologií do městského prostředí apod.).
- 7) Pro širokou paletu projektových záměrů lze rovněž využít program **LIFE**, který je finančním nástrojem EU pro opatření v oblasti ochrany životního prostředí a změny klimatu. Na úrovni EU jsou samosprávy do programu zapojovány často, a to v různých oblastech, jakými jsou obdobně s programem Horizont Evropa projekty typu Smart City (přechod na udržitelnou mobilitu, opatření vedoucí ke snižování emisí), ale i tvorba strategií a plánů na úrovni města/regionu/státu či realizace informačních kampaní a osvětové činnosti. Municipality jsou do projektů zapojovány ale i v oblasti přírody a biologické rozmanitosti, kde mohou hrát ústřední roli při ochraně vzácných druhů či specifických lokalit na jejich území. U programu LIFE navíc není nezbytně vyžadován mezinárodní rozměr projektu, což je ale standardně vykoupeno nižším finančním příspěvkem EU.
- 8) Vysoký potenciál pro města a obce dále slibuje nový program **Digitální Evropa**, který je zaměřený na budování strategických digitálních kapacit EU a usnadnění širokého zavádění digitálních technologií, a to včetně veřejného sektoru. Prostřednictvím finančních příspěvků z programu tak půjde výrazně přispět k dalšímu rozšiřování prvků eGovernement v českém prostředí, ale také k zavádění moderních technologií do různých sfér v životě města (doprava, energetika, životní prostředí apod.).
- 9) V českých podmínkách nejvyužívanější program **Erasmus** bude i v nadcházejícím období podporovat spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu a mládeže. Města a obce tak mohou dále pokračovat v projektech zaměřených na výměnu zkušeností, tvorbu partnerství pro vzdělávací účely, a především podporovat mobilitu žáků a zaměstnanců svých školských zařízení.
- 10) Pro oblast kultury byl vytvořen program **Kreativní Evropa**, který podporuje evropská kulturní a kreativní odvětví a audiovizuální díla. Z programu mohou být financovány aktivity a projekty různě orientovaných kulturních organizací, které města a obce běžně zřizují. Prostřednictvím programu tak mohou být realizovány projekty městských divadel, kin, zájmových sdružení, knihoven či hudebních souborů. Pro některá města pak bude potenciálně možné čerpat

prostředky na jedinečné kulturní události, ceny či v rámci spolupráce a výměny zkušeností.

- 11) Z ostatních programů lze mj. uvést nový program **Právo a hodnoty**, který bude spolu s programem **Spravedlnost** tvořit součást nového Fondu pro spravedlnost, práva a hodnoty. Jako důsledek převzetí některé agendy z končícího programu Evropa pro občany budou města a obce moci z programu čerpat prostředky na projekty zaměřené na různá partnerství a sítě evropských měst nebo na aktivity spojené s posilováním informovanosti o kultuře či historii.
- 12) Na centrální úrovni EU však nejsou pro zajištění prostředků na rozvoj měst a obcí k dispozici pouze „dotační“ programy, ale i řada **dalších nástrojů a iniciativ EU**. Některé z nich jsou již zaběhlé a na trhu fungují mnoho let, jiné budou naopak s novým programovým obdobím teprve zahájeny. Většina z těchto nástrojů je v gesci **Evropské investiční banky**, která poskytuje dlouhodobé zdroje k financování projektů, ale zároveň poskytuje v různé formě technické a finanční poradenství, zejména během přípravy a provádění jednotlivých projektů. Určité nástroje byly navíc specificky vyvinuty pro potřeby municipalit, jako jsou například rámcové půjčky pro města či specializovaná platforma pro městské investice URBIS. Všechny finanční/investiční nástroje EU budou s náběhem programového období sloučeny do nového programu **InvestEU**. Program bude realizován nejenom s Evropskou investiční bankou, ale také s dalšími finančními institucemi, jako je Evropská banka pro obnovu a rozvoj nebo Rozvojová banka Rady Evropy. Jedním z hlavních smyslů zavádění programu InvestEU bude provázání tohoto nástroje s ostatními programy EU, tj. bude sloužit jako vhodný zdroj pro dofinancování projektů podpořených z jiného unijního programu.
- 13) Ačkoliv je velká část překážek, která brání větší účasti českých měst a obcí v přímo řízených programech, z jejich strany obtížně v krátkodobém horizontu odstranitelná (absence prostředků na spolufinancování, nízká podpora na národní úrovni apod.), lze na tomto místě uvést některá **základní doporučení**, která jsou v podmínkách českých měst aplikovatelná poměrně rychle. Zejména se jedná o ty aktivity, které povedou k systematickému začlenění problematiky přímo řízených programů EU do „běžné“ agendy měst a obcí, jako např.:
 - aktivní a pravidelné analyzování vývoje v jednotlivých programech
 - aktivní spolupráce s národními i evropskými kontaktními místy
 - účast na informativních seminářích v ČR i zahraničí
 - inspirování se příklady českých i zahraničních měst a jejich projekty
 - vytváření spojení na české i evropské úrovni
 - angažování se v celoevropských iniciativách
 - aktivní spolupráce s organizacemi v rámci města/regionu
 - zajištění potřebných personálních kapacit (interní vs. externí)
 - orientace na celoevropské priority - životní prostředí, udržitelná mobilita, moderních technologie, digitalizace apod.

1. Metodika

1.1 Podstata a cíle studie

Tato studie souhrnně představuje tzv. přímo řízené programy Evropské unie (dále také „EU“), které spolu s některými dalšími finančními nástroji evropských institucí mohou

českým městům a obcím výrazně pomoci s realizací jejich projektových záměrů, ale rovněž i posloužit jako finanční pomoc pro vypořádání se s aktuální nelehkou ekonomickou situací.

Hlavním cílem analýzy je přiblížit českým municipalitám současný návrh jednotlivých programů centrálně spravovaných Evropskou komisí, a tím přispět k jejich většímu využívání, které je v České republice doposud na velmi nízké úrovni.

Sekundární oblastí zájmu této analýzy je poté zhodnocení zcela nových či již dobře fungujících finančních nástrojů a iniciativ EU, které budou v nadcházejícím víceletém období 2021-2027 k dispozici, a které budou moci české subjekty včetně měst a obcí pro své zájmy využívat.

Včasné představení těchto specifických programů a nástrojů může hrát nakonec klíčovou roli v otázce, jak se vypořádat s nastalou hospodářskou situací v českých městech a jak co nejrychleji získat chybějící prostředky a nastartovat projektové záměry mnohých z nich.

Vzhledem ke klesající alokaci prostředků ze strukturálních fondů EU, která bude i nadále citelně pokračovat, nastal již nejvyšší čas při hledání zdrojů zaměřit svoji pozornost i za hranice českého státu. Nejenom města, ale i podniky či neziskové organizace by měly využít této příležitosti, které široká nabídka celoevropských programů v novém období nabízí, a snažit se tak proniknout do tohoto pro ně mnohdy neznámého systému.

Finanční prostředky byly navíc v klíčových programech oproti předchozímu období výrazně navýšeny a spolu se záchranným plánem EU a posílněným investičním aparátem Evropské investiční banky tvoří bezprecedentní finanční balík, na který by se měla česká města alespoň pokusit částečně dosáhnout, a využít tak tuto šanci k realizaci svých vlastních plánů.

1.2 Metodický přístup

- Navzdory skutečnosti, že jsou některé programy/výzvy současného finančního rámce 2014-2020 vlivem pandemické situace dále prodlužovány, byla tato analýza zaměřena výhradně na nejvýznamnější možnosti financování v budoucím finančním období 2021-2027.
- Připravované dotační programy jsou aktuálně ve většině případů předmětem podstatných úprav a schvalovacích změn (rozdílná stanoviska Evropská komise vs. Evropského parlamentu vs. Evropské rady apod.), a doposud tak nejsou zcela známe veškeré programové kontury a dílčí detaily, např. míra spolufinancování, specifikace úvodních výzev či konkrétních podporovaných aktivit. Při zpracování studie tak bylo vycházeno nejenom ze všech aktuálně dostupných informací, které byly k začátku prosince 2020 v maximální míře průběžně validovány, ale v mnoha případech i z dosavadního nastavení již fungujících programů, u kterých je předpoklad obdobného fungování i v novém programové období. U programů zcela nových je předkládaná analýza postavena zejména na jednotlivých ustanoveních příslušného nařízení, jímž byly tyto programy zřízeny (většinou v roce 2018), a které definují jejich základní rámec.
- Při zpracování studie bylo dále vycházeno z předpokladu, že jednotlivé programy či nástroje nemusí být nezbytně přímo určené pro města a obce, ale mohou být využity organizacemi založenými/zřízenými příslušnou municipalitou. V tomto ohledu se může jednat například o neziskové organizace, městské firmy či školy. Stěžejním účelem této studie je tak získat dostatečný přehled o všech relevantních možnostech financování, a to v tomto širším celoměstském konceptu. Města a obce tímto způsobem získají potřebné informace, které mohou dále přenášet na tyto „spřátelené“

subjekty, s jejichž pomocí mohou realizovat své dlouhodobé záměry a řešit aktuální potřeby města.

- Pro budoucí účely financování projektů měst a obcí by měla být tato analýza považována za vstupní dokument, který bude pravidelně rozšiřován a aktualizován souběžně s průběžným zveřejňováním finální podoby jednotlivých programů. V souladu s postupným uveřejňováním programových dokumentů dotačních titulů je nezbytné dále průběžně ověřovat jejich vhodnost, způsobilost a souhrnnou využitelnost pro financování zvažovaných projektů. Touto cestou by měl být zajištěn výběr optimální kombinace finančních zdrojů, který bude nejlépe odrážet celkový kontext chystaných projektových záměrů, jejich požadavků a podmínek, které budou aktivní v daném časovém období.
- Ke každému diskutovanému programu je zpracována přehledná informativní karta, v rámci níž jsou uvedeny veškeré hodnotné náležitosti daného dotačního titulu. Struktura programové karty je poté následující:

1) Oficiální název	8) Způsobilí žadatelé
2) Tematické zaměření	9) Míra financování
3) Stručné představení programu	10) Odpovědný orgán
4) Oblasti zájmu/struktura programu	11) Národní kontaktní místo
5) Cíle programu	12) Užitečné odkazy/zdroje
6) Podporované akce	13) Shrnutí programu a jeho využitelnosti pro města a obce
7) Předpokládaná alokace	
- Pro již fungující programy s největší relevancí a přidanou hodnotou pro města jsou tyto karty doprovázeny příklady dobré praxe, a to na národní i evropské úrovni. Pro tento účel byly vybrány úspěšně realizované projekty většinově s určitým zahraničním přesahem, což je jeden z klíčových parametrů přímo řízených programů EK. Názorná demonstrace těchto projektů má za cíl česká města inspirovat, a tím zlepšit jejich představu o tom, jaké typologicky orientované projekty lze z přímo řízených programů financovat, a jak lze touto cestou výrazně přispět k naplnění jejich rozvojových cílů.
- Realizovaný průzkum byl založen na komplexním posouzení příslušných databází a veřejných zdrojů, které byly dále doplňovány o informace získané na základě přímé komunikace s relevantními subjekty. Prezentované informace byly získány především z oficiálních zdrojů Evropské unie a jejich orgánů a výkonných agentur.

2. Úvod do přímo řízených programů EU

2.1 Specifika přímo řízených programů

Přímo řízené programy Evropské unie (známé také jako „komunitární programy“, popř. „unijní programy“) lze označit za dotační tituly, které jsou financované přímo z rozpočtu EU. Tyto programy jsou spravovány centrálně, a to Evropskou komisí, popř. jednou z jejích specializovaných agentur. U některých z těchto programů je částečná odpovědnost přenesena na národní úroveň a zdejší orgány, avšak rozhodovací pravomoc je z převážné části koncentrována do rukou Evropské komise. Jedná se tak o podstatný rozdíl oproti strukturálním fondům, kde jsou tyto klíčové výsady zpravidla svěřeny členským státům.

Programy jsou standardně víceleté, a to v souladu s aktuálním programovým obdobím. Působnost těchto programů tedy skončí zároveň s uplynutím stávajícího období 2014-2020. Počátkem roku 2021 by tak měla být zahájena realizace nových programů, a to až do roku 2027 (pokud nebude rozhodnuto jinak). Vzhledem k neočekávanému vývoji evropské ekonomiky lze však v některých případech předpokládat určité zdržení či pozdější náběh některých z programů oproti původnímu harmonogramu.

Jako další podstatné charakteristické vlastnosti přímo řízených programů lze mj. uvést:

- Jednotlivé programy mají většinou rozdílná pravidla, procesní postupy i celkový způsob administrace. Mezi programy dosud prakticky nefungovala jakákoliv koordinace. Synergie mezi nimi byla taktéž de-facto minimální. Tento negativní jev by měl být s nástupem nového období postupně odbouráván a komplementarita a synergie mezi programy být naopak značně podporována.
- Převážná část hlavních procesních úkonů je ponechána Evropské komisi, popř. jejím výkonným agenturám. Do jejich gesce tak spadá příprava výzev, hodnocení projektů, monitoring či vyplácení finančních prostředků.
- Oproti strukturálním fondům není v případě rozpočtu komunitárních programů stanoven garantovaný podíl pro příslušné členské státy. Projekty z rozdílných zemí si tak konkurují a podpořeny jsou jen ty nejkvalitnější návrhy.
- Podpora projektů je zpravidla realizována formou grantů/dotací, které pokrývají nejčastěji 30 - 75 % projektových nákladů, pouze v některých případech dosahuje výše dotace 100 %. Jedním z nejvýznamnějších parametrů přímo řízených programů je tudíž nezbytné spolufinancování ze strany žadatele.
- Klíčovým faktorem přímo řízených programů je mezinárodní přesah projektů, které jsou jejich prostřednictvím podporovány. V rámci některých programů je realizace projektu dokonce podmíněna sestavením mezinárodního konsorcia. Zjednodušeně lze tvrdit, že čím větším mezinárodním rozsahem předkládaný projekt disponuje (evropská přidaná hodnota, počet mezinárodních partnerů apod.), tím větší má šanci na získání požadované finanční podpory.
- Způsobilí příjemci grantů z komunitárních programů mají různorodou povahu. Může se jednat o veřejné i soukromé subjekty, neziskové organizace, podniky, státní instituce, municipality či fyzické osoby. Podpořeny jsou standardně subjekty z EU, nicméně určitá část prostředků je v některých programech určena pro země mimo EU.

- Význam přímo řízených programů se neustále zvyšuje a jeho podstatný nárůst lze předpokládat i v následujícím období. Podle předběžných údajů Evropské komise se v uplynulém období 2014-2020 podílely komunitární programy svojí alokací na celkovém víceletém finančním rámci EU z necelých 22 %. Pro nadcházející období 2021-2027 byl tento podíl odhadován na 39 %, tj. relativní nárůst o více jak 77 %. Vzhledem ke značným změnám v alokacích jednotlivých programů (vlivem záchranného plánu EU) lze však předpokládat, že tento podíl bude nakonec nižší, avšak stále významně vyšší nežli v minulém období. Jelikož bude navíc v České republice postupně slábnout výše finančních toků ze strukturálních fondů, nabývá váha komunitárních programů i pro české subjekty na své důležitosti.
- Tematické zaměření komunitárních programů je různé a pokrývají širokou škálu oblastí jako je podpora výzkumu a inovací, zavádění digitálních technologií, ochrana životního prostředí, budování evropské infrastruktury, kultura či vzdělání. Jejich společným cílem je prohlubování mezinárodní spolupráce a průřezové řešení problémů na celoevropské úrovni, které přispívají k implementaci jednotlivých politik a cílů EU.
- Zpracování projektové žádosti je oproti strukturálním fondům náročnější, a to z hlediska formy, obsahu i potřebného času na její přípravu.

Pro účely této studie bylo do analýzy zahrnuto následujících 11 programů:

Název programu (v ČJ)	Oficiální název programu	Zaměření programu
Horizont Evropa	Horizon Europe	Výzkum a inovace
Nástroj pro propojení Evropy	Connecting Europe Facility (CEF2)	Dopravní, energetická a digitální infrastruktura
LIFE	LIFE (L'Instrument Financier pour l'Environnement)	Životní prostředí a ochrana klimatu
Digitální Evropa	Digital Europe	Digitální technologie
Program pro jednotný trh - program pro zlepšení fungování vnitřního trhu a konkurenceschopnosti podniků, včetně mikropodniků a malých a středních podniků, a rámce pro financování vývoje, vypracovávání a šíření evropské statistiky	Single Market Programme - Programme for single market, competitiveness of enterprises, including small and medium-sized enterprises, and European statistics	Vnitřní trh EU
Erasmus	Erasmus	Vzdělání
EU pro zdraví	EU4Health	Zdraví
Kreativní Evropa	Creative Europe	Kultura a kreativní odvětví
Právo a hodnoty	Rights & Values	Ochrana a prosazování práv a hodnot
Spravedlnost	Justice	Spravedlnost, podpora práva a justice
Evropský sbor solidarity	European Solidarity Corps	Solidarita, dobrovolnictví pro osoby 17 - 30 let

2.2 Komunitární programy v České republice

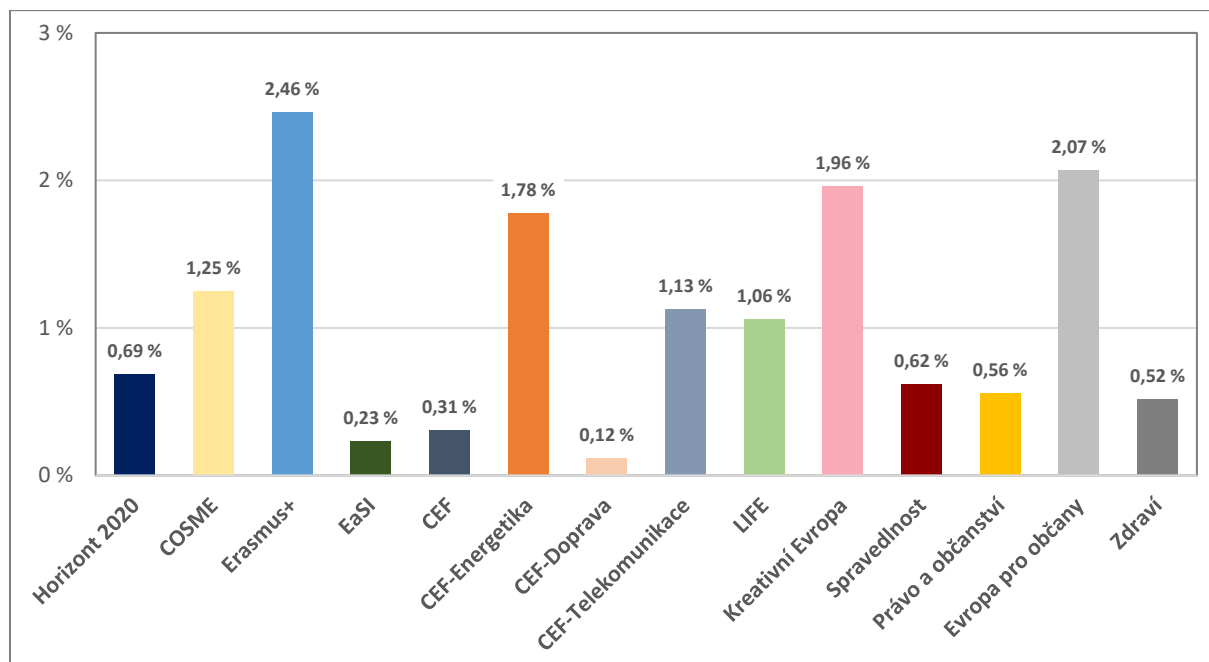
2.2.1 Základní přehled čerpání

Komunitární programy a Česká republika se bohužel s nadsázkou řečeno příliš nepřátelí. Dostupné údaje ukazují, že využívání přímo řízených programů českými subjekty je doposud stále velmi nízké.

V rámci stávajícího programového období (2014-2020) tvoří podíl přímo řízených programů na celkovém rozpočtu EU zhruba 20 %, zatímco v případě České republiky reprezentovaly příjmy z komunitárních programů cca 3 % z celkového objemu prostředků plynoucích z Evropské unie.

Česká republika čerpá z převážné většiny komunitárních programů méně, nežli odpovídá váze její ekonomiky vyjádřené podílem českého HDP na celkovém HDP Evropské unie. Údaje za období 2014-2018 ukazují, že Česká republika z těchto programů souhrnně čerpá přibližně 1 %. Podíl HDP České republiky na celkovém HDP Evropské unie však v roce 2019 již dosáhl hodnoty téměř 1,6 %. V posledních letech navíc tento podíl výrazně roste (1,1 % v roce 2014 vs. 1,6 % v roce 2019), a také proto je pohled na využívání komunitárních programů v ČR touto optikou stále více negativní. Pokud by však do tohoto výpočtu nebyl zahrnut program Erasmus+, v rámci kterého mají členské státy garantovaný určitý podíl na alokaci, činila by hodnota ukazatele (podíl ČR na alokaci komunitárních programů) pouhých 0,8 %.

Procentuální podíl alokace z jednotlivých přímo řízených programů v ČR/EU za období 2014-2018 souhrnně ilustruje následující graf.

Zdroj: Evropská komise

Hlavní roli v celkově nízkém podílu čerpání České republiky z přímo řízených programů EU hraje skutečnost, že ČR nedostatečně čerpá zejména v těch programech, které mají největší finanční alokaci. Program Horizont 2020 s alokací přes 77 mld. EUR a Nástroj pro propojení Evropy (CEF) s alokací přes 30 mld. EUR reprezentují více než 80 % všech prostředků z komunitárních programů na období 2014-2020. Z výše uvedeného grafu je patrné, že česká účast je v těchto programech velmi nízká, a stojí tak za celkově negativními ukazateli čerpání v České republice.

2.2.2 Zhodnocení nízkého zájmu o komunitární programy v ČR

I přes to, že cílem této studie není podrobnější hodnocení „dosluhujících“ přímo řízených programů, ani hlubší analýza nedostatečné účasti českých subjektů v těchto programech, je v našem zájmu přiblížit českým městům a obcím hlavní příčiny tohoto dlouhodobě negativního jevu a doporučit několik rámcových opatření k jejich postupnému odstranění.

Níže diskutovaný přehled klíčových důvodů malé účasti českých subjektů v komunitárních programech vychází z několika rozdílných nezávislých zdrojů (Evropská komise, MMR, národní kontaktní místa, dotazníková šetření mezi příjemci aj.), a prezentované závěry tak lze považovat za dostatečně relevantní a věrně odrážející skutečný stav v České republice.

Příčiny nízkého zájmu českých subjektů o přímo řízené programy		
Vysoký podíl vlastního spolufinancování	Nedostatečná koordinace a podpora na národní úrovni (NKM)	Mezinárodní konkurence, nezkušenost českých žadatelů
Nízká úspěšnost projektových žádostí	Nahraditelnost financování jinými dotačními tituly	Neochota spolupráce se zahraničními partnery
Administrativní náročnost přípravy projektové žádosti (personální kapacity, čas)	Nízký zájem o podporovaná témata (výzkum, doprava, životní prostředí, digitalizace)	Náklady na zpracování projektové žádosti
Nedostatečná externí podpora pro přípravu žádostí (poradenské společnosti)	Nepřehlednost informací o komunitárních programech (webové stránky, NKM)	Složitá administrace projektů, nedostatečné projektové řízení
Absence předfinancování	Jazyková bariéra	Nezpůsobilost žadatelů

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že možných příčin nízkého zájmu o komunitární programy je mnoho a navzdory různorodému charakteru se bohužel shodují ve své závažnosti a dlouhé době nezbytné k jejich odstranění či alespoň podstatné redukci. V průběhu posledních let je patrná zvýšená aktivita odpovědných orgánů na národní úrovni, nicméně ji lze i nadále označit za celkově nedostatečnou, nekoordinovanou a koncepčně neřešící tento problém, jejíž důsledky mohou v nadcházejícím období skokově narůstat.

2.2.3 Rámcová doporučení pro česká města a obce

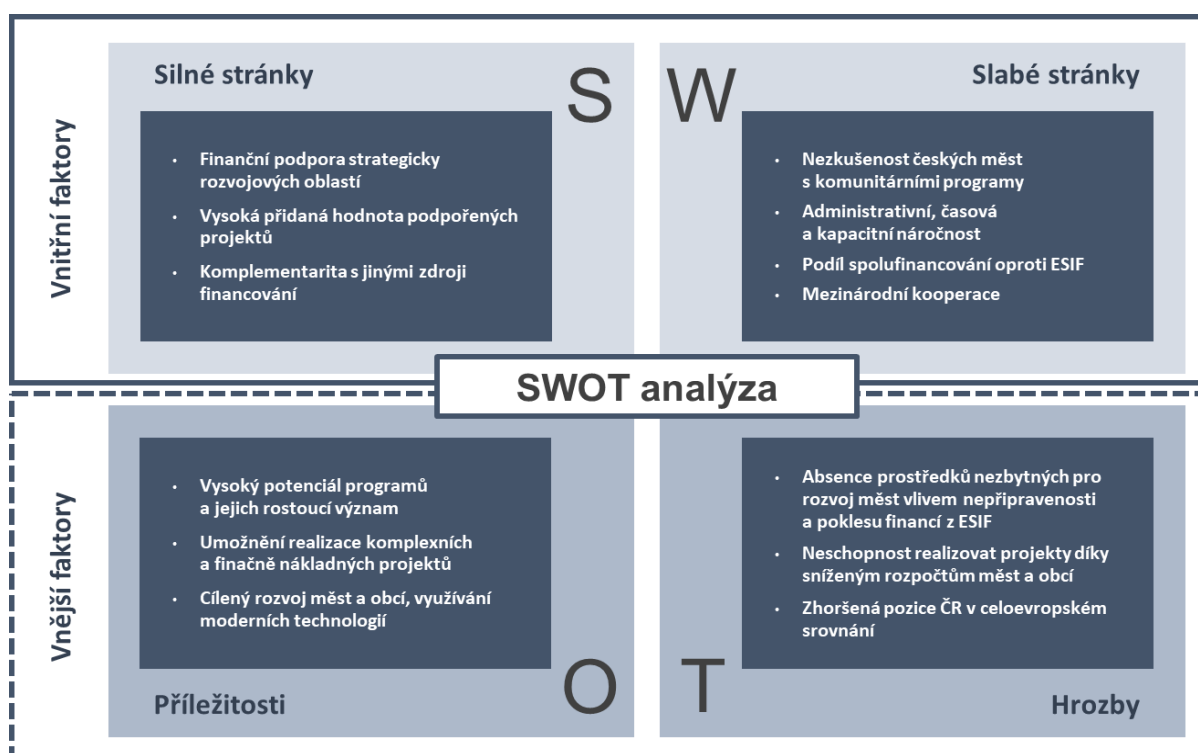
Ačkoliv je převážná část identifikovaných příčin ze strany českých žadatelů jen obtížně v krátkodobém horizontu odstranitelná (absence prostředků na spolufinancování, nízká podpora na národní úrovni apod.), lze na tomto místě uvést některá základní doporučení, která jsou v podmínkách českých měst aplikovatelná de-facto okamžitě. Smyslem těchto opatření je podnítit aktivitu českých měst a ukázat, jakou cestou by měly být nasměrovány jejich následující kroky.

- 1) Využijte tuto studii jako startovací bod účasti Vašeho města/obce v přímo řízených programech EU. Nalezněte podporovaná témata, která jsou z hlediska potřeb Vašeho města relevantní a prostřednictvím těchto programů financovatelná.
- 2) Budte aktivní - pravidelně analyzujte vývoj ve vybraných programech, zajímejte se o nově vyhlašované výzvy a nabízené příležitosti. Využívejte odkazy na zdroje uvedené v této studii.
- 3) Sledujte informace a pokyny národních i evropských kontaktních míst. Nebojte se iniciativy a aktivně je v případě potřeby oslovujte. Účastněte se informativních seminářů pořádaných těmito orgány, a to na národní i mezinárodní úrovni.

- 4) Inspirujte se příklady českých i zahraničních měst a projekty, které již úspěšně realizovaly. Zahajte aktivní komunikaci s těmito subjekty a využijte jejich zkušenosti.
- 5) Zajistěte personální kapacitu - explicitně dedikujte související činnosti na konkrétní pracovníky/koordinátora, a to nejlépe na zaměstnance se zkušenostmi s evropskými dotacemi. Pokud to v podmínkách Vašeho města či obce není možné, zvažte zapojení externích odborníků. Vytvořte jedno kontaktní místo jak pro oblast financování, politickou podporu, tak pro formování partnerství s dalšími organizacemi.
- 6) Využijte národní i evropské možnosti financování a odborného poradenství ke zvýšení účasti v komunitárních programech. Snažte se propojit existující a dobře fungující mechanismy podporující města a obce (blíže také viz kapitola 4).
- 7) Vytvářejte sítě a spojení - spojte se s dalšími českými a zahraničními subjekty, a zvyšte tím svoje šance nejenom na úspěšné vyhodnocení projektové žádosti, ale zejména k realizaci Vašich dlouhodobých záměrů. Snažte se o propojení veřejného, soukromého i akademického sektoru, naleznete synergie. Maximálně využijte organizace ve Vašem městě (podniky ve vlastnictví města, zřízené neziskové organizace, univerzity). Angažujte se v celoevropských iniciativách.
- 8) Zaměřte se na celoevropské priority, snažte se o moderní podobu Vašeho města. Budte v souladu s novou érou EU a trendy financování. Preferujte projekty s vysokou přidanou hodnotou - životní prostředí, digitální technologie, mobilita.
- 9) Budte inovativní, odprostejte se od dosavadních dotačních mechanismů a buďte o krok napřed. Začněte s tím, jakmile to bude možné, v ideálním případě okamžitě - buďte včas připraveni.

2.2.4 SWOT analýza

Na základě informací diskutovaných v předešlých sekcích kapitoly lze klíčové poznatky souhrnně agregovat do SWOT analýzy, která v přehledné a jednoduché formě ilustruje hlavní přednosti a nedostatky komunitárních programů z pohledu českých měst a obcí.

3. Vybrané přímo řízené programy EU

3.1 Horizont Evropa

3.1.1 Základní informace o programu

Horizont Evropa	
Oficiální název	Horizon Europe
Tematické zaměření	Výzkum a inovace
Stručné představení programu	Program Horizont Evropa (tj. 9. rámcový program pro výzkum a inovace) navazuje na předchozí program Horizont 2020 (H2020) a má být doposud nejambicióznějším nástrojem určeným k financování výzkumu a inovací. Program bude i nadále podporovat rozvoj vysoce kvalitní vědecké činnosti v Evropě, a to prostřednictvím akcí Evropské rady pro výzkum a díky stipendiím pro vědecké pracovníky a výměnným pobytům v rámci akcí Marie Skłodowska-Curie. Program se bude opírat o vědecká doporučení, technickou podporu a specializovaný výzkum Společného výzkumného střediska. Program Horizont Evropa zejména posílí vědeckou a technologickou základnu Unie s cílem pomoci zvládnout hlavní celosvětové výzvy dnešní doby, zvýšit konkurenceschopnost Evropské unie jako celku a přispět k plnění jejích strategických priorit.
Oblasti zájmu/struktura	- Pilíř I - „Otevřená věda“ - rada pro výzkum (ERV) - Akce „Marie Curie-Skłodowska“ (MSCA) - výzkumné infrastruktury - Pilíř II - „Globální výzvy a konkurenceschopnost průmyslu“ - klastr „Zdraví“ - klastr „Inkluzivní a bezpečná společnost“ - klastr „Digitální oblast a průmysl“ - klastr „Klima, energetika a mobilita“ - klastr „Potraviny a přírodní zdroje“ - nejaderné přímé akce Společného výzkumného střediska (JRC) - Pilíř III - „Otevřené inovace“ - Evropská rada pro inovace (ERI) - Evropské inovační ekosystémy - Evropský inovační a technologický institut (EIT) - Průřezová oblast „Rozšíření účasti a posílení Evropského výzkumného prostoru“ - sdílení excelence - reformy a zlepšení evropského systému výzkumu a inovací.
Cíle programu	<u>Obecný cíl:</u> Přinášet vědecký, ekonomický a společenský dopad investic Unie v oblasti výzkumu a inovací s cílem posílit vědecké a technické základny Unie a posílit její konkurenceschopnost, a to i v oblasti průmyslu, plnit strategické priority Unie, a přispět k řešení globálních výzev, včetně cílů udržitelného rozvoje. <u>Specifické cíle:</u>

	1) podporovat vytváření a šíření vysoce kvalitních nových znalostí, dovedností, technologií a řešení globálních výzev; 2) posílit dopad výzkumu a inovací při rozvoji, podpoře a provádění politik Unie a podporovat zavádění inovativních řešení v průmyslu a ve společnosti pro řešení globálních výzev; 3) podporovat všechny formy inovací, včetně průlomových inovací, a posilovat uvádění inovativních řešení na trh; 4) optimalizovat plnění programu pro zvyšování dopadu v rámci posíleného Evropského výzkumného prostoru.
Podporované aktivity	Obecný rozsah podporovaných opatření je uveden v rámci přílohy nařízení, jimž se program zavádí, viz odkaz níže. Jejich podrobnější podoba bude poté uveřejněna později spolu s víceletým pracovním programem. Ve zkrácené verzi lze tato opatření shrnout následovně: • Z pilíře Otevřená věda se podporují projekty hraničního výzkumu, které si určují a řídí sami výzkumní pracovníci prostřednictvím Evropské rady pro výzkum a vědeckých stipendií a výměn výzkumných pracovníků v rámci akcí Marie Skłodowska-Curie. Zároveň se investuje do špičkové výzkumné infrastruktury světové úrovně. • Z pilíře Globální výzvy a konkurenceschopnost průmyslu se přímo podporuje výzkum zaměřený na společenské výzvy, posilují se technologické a průmyslové kapacity a stanoví ambiciózní cíle v rámci celounijních misí, které mají řešit některé z našich nejzávažnějších problémů. Zároveň sem spadají činnosti podporované Společným výzkumným střediskem, jež poskytuje evropským a vnitrostátním tvůrcům politik nezávislé vědecké poradenství a technickou podporu. • Cílem pilíře Otevřené inovace je zajistit, aby se z Evropy stal průkopník v oblasti inovací, jež dokážou vytvářet nové trhy. Na tom se podílí Evropská rada pro inovace. Díky tomu se podaří rozvinout pozitivní inovační prostředí v Evropě, a to například posílením role Evropského inovačního a technologického institutu (EIT), aby bylo možné čerpat výhody z propojení obchodu, výzkumu, vysokoškolského vzdělávání a podnikání. Největší potenciál pro města a obce se nabízí v rámci druhého pilíře a klastru zaměřeného na klima, energetiku a dopravu. V této oblasti se předpokládá s projekty evropských měst s cílem vytváření neutrálních uhlíkových oblastí, systematického územního plánování, městských inovací, pokročilé využívání dat, udržitelné dopravy či energetice. Toto zaměření víceméně navazuje na předešlý program H2020 a princip tzv. majákových měst, která zpravidla stojí v čele projektového konsorcia, a kde se vyvíjejí a testují nová inovativní řešení. Ta jsou následně ověřována a implementována v tzv. následnických městech. Na základě těchto příkladů dobré praxe a zveřejněných řešení jsou tato opatření realizována v širším rozsahu celosvětově. Obdobně jako v končícím programu H2020 budou podporována Evropská partnerství. Novinkou v programu budou tzv. mise, které budou v pěti různých oblastech (vč. Mise pro klimaticky neutrální a inteligentní zdravá města) cílit na celoevropský rozměr při řešení dané problematiky. Tyto ambiciózní mise by měly přinášet široký společenský/hospodářský význam, ukazovat jasný směr a podněcovat k činnosti ve všech oborech, odvětvích a u všech aktérů v dané oblasti (občané, členské státy, Evropský parlament).
Předpokládaná alokace	Celkem: € 79,9 mld.
Míra financování	U nejčastěji se vyskytujících typů akcí lze obecně říci, že příspěvek EU může pokrýt 70-100 % celkových způsobilých nákladů, a to v závislosti na typu akce. Projekty RIA (koordinační a podpůrná akce) a CSA (výzkumná a inovační akce) standardně nabízejí 100 % míru financování, u projektů IA (inovační akce) platí snížená

	sazba financování ve výši 70 % z celkových způsobilých nákladů. Neziskovým subjektům je však ponecháno 100 % financování, 100 % financování uznatelných nákladů nabízí i granty ERC (Evropská rada pro výzkum), u projektů MSCA (Akce Marie Curie) se hovoří o jednotkových nákladech, které by v součtu měly také dosáhnout na financování ve výši 100 %. Malé a střední podniky mohou v EIC Akcelérátoru žádat o grantovou podporu do výše 70 %, kterou mohou zkombinovat se žádostí o ekvitu. V programu Horizont Evropa dále existuje celá řada kofinancovaných schémat skrze tzv. Evropská partnerství, kde se národní státy podílejí na celkovém rozpočtu.
Způsobilí žadatelé	Mohou se zúčastnit jakékoliv fyzické a právnické osoby či mezinárodní organizace. Některé výzvy jsou však určeny jen některým typům subjektů (např. MSP). Zůstala zachována tzv. podmínka minimální účasti. Pokud tedy není uvedeno jinak nebo se nejedná o projekt pouze pro jednoho příjemce, je nutné, aby byl projekt řešen v rámci mezinárodního konsorcia. Konsorcium se musí skládat minimálně ze tří subjektů, přičemž každý musí být usazený v jiném členském státě EU či jiné zemi přidružené k rámcovému programu Horizont Evropa. Nejméně jeden subjekt však musí být usazen v členském státě EU. Projekty jsou většinou řešeny konsorcií o větším počtu členů.
Odpovědný orgán	Evropská komise / Generální ředitelství pro výzkum a inovace (DG RTD)
Národní kontaktní místo	Technologické centrum AV ČR
Užitečné odkazy/zdroje	https://ec.europa.eu/info/horizon-europe_en https://www.tc.cz/cs/novinky/tc-vydalo-informacni-brozu-k-rp-horizont-evropa https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2018:0435:FIN (nařízení) https://www.h2020.cz/cs/9-rp/informace
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Dlouhodobá praxe a existence programu potvrzuje, že navzdory nízkému zapojení českých měst a obcí, je tento program pro samosprávu a její projektové záměry poměrně dobře použitelný. Praktickou využitelnost programu lze spatřit zejména v uplatňování konceptu Smart City (tzv. chytrých měst), který má v programu nejčastěji podobu propojování evropských měst a vzájemného sdílení zkušeností a osvědčených inovativních postupů při řešení obdobných závažných problémů. Tyto osvědčené modely jsou následně replikovány v desítkách měst v celé Evropě, které výrazně přispívají k naplnění unijních cílů (nízkouhlíková ekonomika, udržitelná mobilita, digitalizace atd.). Takto nastavený mechanismus „městských“ projektů by měl v tomto směru pokračovat i po nástupu nového programu Horizont Evropa. Projekty se zapojením měst navíc zpravidla vyžadují velmi nízkou míru vlastního spolufinancování, avšak jejich mezinárodní rozměr musí být standardně o to větší. Nový program rovněž slibuje mnoho zlepšení pravidel jako je stabilní míra financování, trvale platný jednotný soubor pravidel či častější využití zjednodušených forem grantů. Zpřehlednění pravidel a snížení administrativní zátěže může hrát v celkovém důsledku pro zvýšení účasti českých měst důležitou roli.

3.1.2 Příklady dobré praxe

PoliVisu	
Název projektu	PoliVisu - Policy Development based on Advanced Geospatial Data Analytics and Visualisation
Program	HORIZON 2020
Zaměření/téma	Využívání dat v městském prostředí
Celkový rozpočet	€ 3 907 697
Příspěvek EU	100 %
Koordinátor projektu	Vlaamse Gewest (Vlámský region) - Belgie
Partneři projektu	PoliVisu sdružuje celkem 15 partnerů (vč. koordinátora projektu), kteří jsou předními odborníky z celé Evropy v mnoha oblastech, jako jsou inovace, geoprostorové informace, otevřená dopravní data, vizualizace, modelování dat či inteligentní mobilita. Do projektu jsou zapojena tři evropská pilotní města včetně Plzně. Celkové složení projektových partnerů je následující: - Správa informačních technologií města Plzně, přísp. organizace (ČR) - Edip, s.r.o. (ČR) - Help service remote sensing, s.r.o. (ČR) - InnoConnect, s.r.o. (ČR) - Plan4all z.s. (ČR) - Athens Technology Center (Řecko) - Issy Media (Francie) - Politecnico Milano (Itálie) - SenX (Francie) - Město Ghent (Belgie) - Macq SA (Belgie) 21c consultancy Ltd. (UK) - Geosparc BV (Belgie) - IS-practice BVBA (Belgie)
Období realizace	11/2017 - 10/2020
Užitečné odkazy/zdroje	https://www.polivisu.eu/

Projektový záměr/cíl

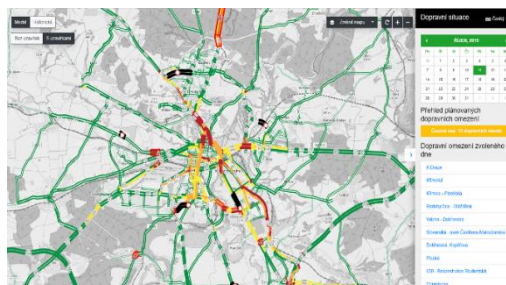
Záměrem projektu je umožnit orgánům veřejné správy reagovat na městské výzvy obohacením procesu tvorby politik o příležitosti pro experimentování, a to ve třech různých krocích politického cyklu (návrh, implementace a hodnocení dané politiky/strategie/přístupu). Toto experimentování umožní městům řešit složité, systémové problémy, které vyžadují inovativní myšlení k vývoji transformačních řešení.

V praxi se jedná o řešení problémů spojených s inteligentní mobilitou a městským plánováním. Nástroje projektu umožní městům testovat různé strategie s využitím lokálních dat (například data ze senzorů silničního provozu o dopravním provozu, historická data o nehodách, data ze semaforu, data o chodcích atd.), a to za účelem vizuální simulace potenciálních dopadů. Plzeň je jedním ze třech zapojených pilotních měst (spolu s belgickým Gentem a francouzským Issy-les-Moulineaux), přičemž na západě Čech se odborníci soustředí primárně na oblast dopravy, a to komplexně – od automobilové a veřejné dopravy po pěší, cyklisty nebo systém parkování. Výstupy jsou součástí konceptu Smart City Plzeň, jehož úkolem je přinášet řešení pro lepší život obyvatel západočeské metropole.

Realizované aktivity/výsledky

V rámci projektu probíhají práce na spuštění rozšířené aplikace dopravního modelování. Vylepšená verze aplikace Intenzita dopravy v Plzni zobrazuje intenzitu dopravy v minulosti v místech, kde jsou umístěny dopravní detektory a vizualizuje předpokládaný vývoj dopravy v budoucnosti na základě dopravního modelu a naplánovaných uzavírek. Zobrazení vizualizací intenzit dopravy probíhá ve dvou režimech – model/historie.

V projektu dále vzniká Mapa dopravy v Plzni, která čerpá z dat dopravních detektorů – na světelných křižovatkách ve městě je jich umístěno celkem 1 000. Aplikace zobrazuje intenzitu dopravy na nejdůležitějších úsecích silnic ve městě, umožňuje interaktivně analyzovat počty vozidel naměřené na 307 úsecích ulic města osazených detektory v podobě indukčních smyček. V aplikaci Mapa dopravy v Plzni je možné zobrazit informace o dopravní situaci v Plzni od 1. března 2017 až do „včerejšího“ dne. Každý ze zobrazených úseků je interaktivní a po kliknutí nabízí informace o své kapacitě, intenzitě a stupni dopravy v závislosti na vybraném dni/hodině.

MAKING-CITY

Název projektu	MAKING-CITY
Program	Horizont 2020
Zaměření/téma	Energetická transformace měst
Celkový rozpočet	€ 20 080 425
Příspěvek EU	90 %
Koordinátor projektu	CARTIF (španělské technologické centrum)
Partneři projektu	Konsorcium MAKING-CITY sdružuje celkem 34 partnerů: 9 měst, 5 univerzit, 4 výzkumná centra, 4 klastry a nadace, 4 správci nájemních bytů, 4 malé a střední podniky, 3 energetické společnosti a 1 stavební firmu.
Období realizace	12/2018 - 11/2023
Užitečné odkazy	http://makingcity.eu/

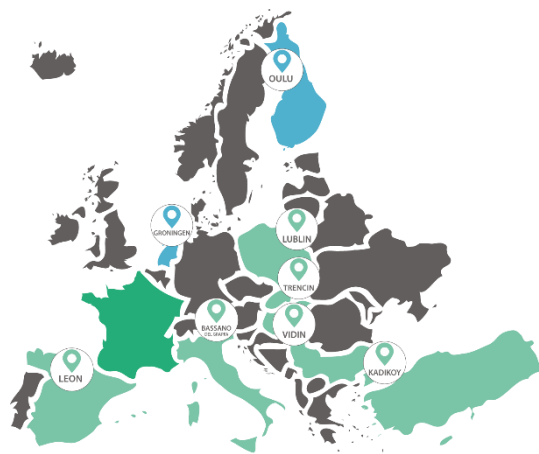
Projektový záměr/cíl

Projekt se během 60 měsíců své realizace zabývá demonstrací pokročilých postupů a metodik založených na tzv. přístupu PED (Positive Energy District), který je definován jako oblast/distrikt s nulovým importem energie, nulovými emisemi uhlíku, směrem k ročnímu přebytku vyrobené obnovitelné energie v dané oblasti.

Jedná se o rozsáhlý demonstrační projekt primárně zaměřený na tzv. majáková města Groningen (Nizozemsko) a Oulu (Finsko). Tato města společně vyvíjejí nové integrované strategie řešení transformace městského energetického systému směrem k městům s nízkými emisemi uhlíku. Přístup těchto měst bude následně přejímán dalšími šesti městy - Bassano del Grappa (Itálie), Kadıköy (Turecko), León (Španělsko), Lublin (Polsko), Poprad (Slovensko) a Vidin (Bulharsko).

Jako hlavní cíl chce projekt MAKING-CITY uplatnit lokální energetický přístup jako jádro přechodu městské energie, přičemž tyto regiony produkují více energie, než kolik spotřebují. Soubor řešení projektu zahrnuje budovy s pozitivní energií, systémy obnovitelné energie, sdílení energie, elektrickou mobilitu a inteligentní IT.

Projekt se dále zaměřuje na netechnická řešení, jako jsou účinné inovace politiky, obchodní modely, nové předpisy a normy nebo opatření ke zvýšení energetického povědomí mezi občany. Jedním z klíčových prvků projektu je silná spolupráce a předávání znalostí mezi městy, což by mělo podnítit veřejné a soukromé investice do vyvinutých energetických řešení. Projekt také podpoří růst udržitelných podniků a vytvoří až 4 000 nových pracovních míst. MAKING-CITY projekt tak nejen přispěje ke zmírnění změny klimatu, ale také zlepší kvalitu života místních obyvatel a stimuluje ekonomiku.

Předpokládané aktivity/výsledky

Mezi některé z mnoha očekávaných výsledků projektu lze mj. zařadit:

- Očekává se, že do konce roku 2025 bude v plném provozu 8 PED (měst).
- Vypracování 8 dlouhodobých plánů pro města. Každé město vypracuje vlastní City Vision 2050 jako podrobný plán, jak přejít od plánování k implementaci a také k replikaci a rozšiřování úspěšných řešení.
- Aktivity projektu přispějí v demonstračních městech v průměru z 5,1 % ke globálním cílům SECAP a SEAP z hlediska udržitelnosti.
- Během projektu i mimo něj se očekává vývoj a využití přibližně 20 nových obchodních modelů pro řešení MAKING-CITY, z čehož alespoň 5 bude financovatelných a realizovaných do praxe a 15 nových nápadů bude inkubovaných.
- MAKING-CITY vyvolá vytvoření 4 358 nových pracovních míst prostřednictvím zavedení přístupu PED v 8 městech účastnících se projektu.

3.2 LIFE

3.2.1 Základní informace o programu

LIFE	
Oficiální název	LIFE (L'Instrument Financier pour l'Environnement)
Tematické zaměření	Životní prostředí a ochrana klimatu
Stručné představení programu	Program LIFE je finančním nástrojem EU pro opatření v oblasti ochrany životního prostředí a změny klimatu. Svým působením přispívá k provádění, aktualizaci a rozvoji environmentální politiky a právních předpisů EU prostřednictvím spolufinancování projektů s evropskou přidanou hodnotou.
Oblasti zájmu/struktura	1) Oblast životního prostředí • Příroda a biologická rozmanitost • Oběhové hospodářství a kvalita života 2) Oblast klimatu • Zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně • Přechod na čistou energii
Cíle programu	<u>Obecný cíl:</u> Přispět k přechodu na čisté, oběhové, energeticky účinné, nízkouhlíkové hospodářství odolné vůči změně klimatu, a to i prostřednictvím přechodu na čistou energii, k ochraně a zlepšování kvality životního prostředí a k zastavení a zvrácení úbytku biologické rozmanitosti, a tím přispět k udržitelnému rozvoji. <u>Specifické cíle:</u> 1) vyvíjet, předvádět a podporovat inovativní techniky a přístupy za účelem dosažení cílů právních předpisů a politiky Unie v oblasti životního prostředí a klimatu, včetně přechodu na čistou energii, a přispět k uplatňování osvědčených postupů týkajících se ochrany přírody a biologické rozmanitosti; 2) podporovat vypracování, provádění, sledování a prosazování příslušných právních předpisů a politik Unie, mimo jiné zlepšením správy prostřednictvím posílení kapacit veřejných a soukromých subjektů a zapojením občanské společnosti; 3) podnítit rozsáhlé zavádění úspěšných technických a koncepčních řešení k provádění příslušných právních předpisů a politik Unie prostřednictvím reprodukce výsledků, začlenění souvisejících cílů do dalších politik a postupů veřejného a soukromého sektoru, mobilizace investic a zlepšení přístupu k financování. Zvětšení rozsahu a objemu strategických integrovaných projektů se považuje za jednu z dalších priorit programu.
Podporované aktivity	Podporovaná opatření budou v programu LIFE stanovena v rámci následujícího víceletého pracovního programu. Obecně bude program podporovat projekty určené k provádění cílů uvedených výše, a bude se tak zaměřovat na projekty obdobného charakteru jako doposud, tj.: • opatření pro zvládání rizika povodní a sucha; • opatření pro úsporu vody a uplatnění technologií pro systémy pitné vody a čištění odpadních vod; • uplatňování inovačních řešení při nakládání s odpady; • podpora nových modelů uplatňujících účinné využívání zdrojů; • provádění koncepce oběhového hospodářství; • zlepšení kvality ovzduší a snížení emisí;

	• urbanizace a územní plánování ovlivňující změnu klimatu; • podpora udržitelných způsobů mobility; • opatření vedoucí k přechodu na nízkoemisní a udržitelné hospodářství; • zvýšení odolnosti proti změnám klimatu; • pilotní projekty a testování prototypů; • zpracování a provádění plánů zelené infrastruktury; • ochrana ohrožených druhů a stanovišť; • řešení nepůvodních invazních druhů; • zlepšení IS v oblasti ŽP provozovaných orgány veřejné správy, • zlepšení kapacity a kvality veřejné správy v souvislosti s plány, programy, analýzami, přezkumy, posouzeními, povoleními; • vývoj a provádění národních klimatických a energetických strategií; • opatření k lepšímu řízení v oblasti životního prostředí nebo klimatu prostřednictvím rozsáhlých informačních kampaní a komunikačních aktivit apod.
Předpokládaná alokace	Celkem € 5,45 mld.
Míra financování	Velikost příspěvku EU bude pro jednotlivé podporované akce specifikována spolu s uveřejněním pracovního programu, a to v závislosti na podmínkách jednotlivých výzev pro dané oblasti. V rámci období 2018-2020 byla maximální míra unijního spolufinancování v případě tradičních, přípravných a integrovaných projektů 55 % z celkových způsobilých nákladů, ale až 75 %, pokud se projekt zabýval ochranou prioritních druhů nebo stanovišť sítě Natura 2000 v rámci prioritní oblasti LIFE Příroda a biologická rozmanitost.
Způsobilí žadatelé	Konkrétní podoba způsobilých žadatelů bude představena spolu s uveřejněním pracovního programu a jednotlivých výzev. Jelikož však program přímo navazuje na předešlá období jeho implementace, lze předpokládat, že tato podoba oprávněných příjemců bude obdobná, tj. způsobilým žadatelem je víceméně jakákoliv organizace od podniků, municipalit, neziskových organizací, po veřejné instituce či orgány státní správy.
Odpovědný orgán	Evropská komise / EASME (Executive Agency for SMEs / Výkonná agentura pro malé a střední podniky).
Národní kontaktní místo	Ministerstvo životního prostředí ČR
Užitečné odkazy/zdroje	https://www.program-life.cz/ https://ec.europa.eu/easme/en/life https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1293 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/71a5e3b8-5ca0-11e8-ab41-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-71569791?fbclid=IwAR0xd50pP63gVGM-HIWEJMDhWoe3henDtVCMPh6PSbqIO-e3YI8frxAc80E https://vskp.vse.cz/76139_cerpani-dotaci-v-ramci-programu-eu-life-v-cr-jako-soucast-podpory-podnikani-v-porovnani-s-vysledky-vybranych-zemi-eu?author=kupcov%C3%A1
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Zaměření programu LIFE je historicky velmi široké, a navíc se neustále zvětšuje. Tomu odpovídá i míra využitelnosti programu pro záměry měst a obcí, které mohou být v mnoha případech přímým projektovým příjemcem, ale i nepřímo prostřednictvím svých ziskových i neziskových organizací. Na úrovni EU jsou samosprávy do programu zapojovány často, a to v různých oblastech, jako jsou např. projekty typu Smart City (přechod na udržitelnou mobilitu, zavádění

	moderních technologií do městského prostředí, opatření vedoucí ke snižování emisí), tvorba strategií a plánů na úrovni města/regionu/státu či realizace informačních kampaní a osvětové činnosti. Municipality jsou do projektů zapojovány i v oblasti přírody a biologické rozmanitosti, kde mohou hrát hlavní roli při ochraně vzácných druhů či specifických lokalit na jejich území. Z procesního hlediska zde není vyžadováno sestavení mezinárodního konsorcia, což je ale částečně vykoupeno nižším finančním příspěvkem EU. Mezinárodní projekty s vyšší evropskou přidanou hodnotou však mají téměř vždy větší šanci na získání grantové podpory.
--	---

3.2.2 Příklady dobré praxe

SOUTH LIFE	
Název projektu	SOUTH LIFE - Optimalizace zajišťování managementu lokalit soustavy Natura 2000 v Jihočeském kraji a na jižním Slovensku
Program	LIFE
Zaměření/téma	Příroda a biologická rozmanitost
Celkový rozpočet	€ 7 024 703
Příspěvek EU	72,39 %
Koordinátor projektu	Jihočeský kraj
Partneři projektu	- Krajské školní hospodářství České Budějovice - Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Onyx - Bratislavské regionálne ochranné združenie - Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
Období realizace	9/2017 - 6/2024
Užitečné odkazy/zdroje	https://www.south-life.cz/

Projektový záměr/cíl:

Realizace projektu probíhá v České republice a na Slovensku na území zdejších evropsky významných lokalit vyhlášených v rámci soustavy Natura 2000. Zaměřuje se na zlepšení stavu a následnou ochranu ohrožených druhů rostlin, živočichů i celých přírodních stanovišť. Často se jedná o přírodní fenomény výjimečně vzácné v České republice, na Slovensku i v celé Evropě. U všech cílových stanovišť a druhů byly zaznamenány vážné negativní trendy týkající se zmenšování jejich populací nebo rozlohy rozšíření a různých forem degradace biotopů a stanovišť.

Hlavním cílem projektu je zlepšení nepříznivého stavu ochrany 11 prioritních stanovišť a 3 prioritních druhů (se zvláštním zaměřením na endemické druhy) ve 25 evropsky významných lokalitách v Jihočeském kraji a 30 na jižním Slovensku.

Jedná se o jeden z nejvýznamnějších projektů zaměřených na ochranu přírody v České i Slovenské republice, což mj. potvrzuje skutečnost, že tento projekt získal dosud nejvyšší dotaci v programu LIFE v ČR a je rovněž projektem s nejdelší dobou realizace.

Předpokládané aktivity/výsledky:

Projekt je zaměřen na opatření vedoucí ke zlepšení stavu luk, obnovu lesů, pastvin i hydrologického režimu slánisk a rašelinišť. Projekt dále přijímá opatření ke zlepšení stavu tří evropsky významných druhů - hořeček mnohotvarý český, stěvlík Ménétríésův a páchník hnědý.

Některá projektová opatření přispějí k retenci vody v krajině a mohou mít pozitivní dopad jako prevence proti suchu nebo povodním. Přínosem projektu je i návrat k tradičním způsobům hospodaření, oživení místních tradic a zachování kulturního dědictví. Mezi plánované výstupy patří také zpracování odborných studií zaměřených na podporu cílových druhů a stanovišť.

V rámci projektu je rovněž pořizována speciální technika a realizována zaškolení minimálně deseti terénních specialistů, kteří by na poli ochrany přírody měli pracovat i po skončení projektu. Mezi další plánované aktivity patří managementová opatření zaměřená na podporu předmětných druhů, které povedou k rozšíření a zvětšení jejich populací (min. o 10–15 %), dále na zlepšení stavu na 225 ha nelesních stanovišť, reintrodukcí pastvy na 210 ha, zlepšení stavu na 245 ha lesních stanovišť, k výsadbě 30 000 stromů a eliminaci invazních druhů rostlin na 177 ha. Součástí projektu jsou i terénní exkurze, vybudování nové větve naučné stezky, výstavba broukovišť, putovní výstava, soutěže zaměřené na děti, vydání řady publikací či pořádání tematicky zaměřených seminářů, workshopů a exkurzí. Jedním z vedlejších cílů projektu je vytvoření regionálního prioritního akčního rámce.

LIFE2Water

Název projektu	LIFE2Water - Ověření a vyhodnocení technologií pro terciární dočištění komunálních odpadních vod
Program	LIFE
Zaměření/téma	Znečištění odpadních vod
Celkový rozpočet	€ 600 015
Příspěvek EU	50 %
Koordinátor projektu	AQUA PROCON, s.r.o.
Partneři projektu	• ALS Czech Republic, s.r.o. • Brněnské vodárny a kanalizace, a.s.
Období realizace	9/2014 - 12/2017
Užitečné odkazy/zdroje	http://www.life2water.cz/

Projektový záměr/cíl

Projekt reaguje na potřeby dalšího zlepšování kvality vypouštěných komunálních odpadních vod. Cílem projektu bylo uplatnění inovativních technologií na dočištění komunálních odpadních vod a jejich poloprovozní ověření tak, aby se přispělo k dosažení dobrého ekologického stavu vodních ekosystémů a došlo ke snížení koncentrací vybraného mikrobiálního a chemického znečištění (pesticidů, léčiv, průmyslových nečistot).

Realizované aktivity

Aktivity projektu lze rozdělit do 4 oblastí:

- Návrh a konstrukce pilotních jednotek využívající sonolýzy ozonu, ultrafiltraci a kombinaci mikrosíťové filtrace s UV zářením a dávkováním peroxidu vodíku;
- Ověření účinnosti na odstranění sledovaného znečištění (mikrobiální znečištění, znečištění prioritními látkami – chemické látky, pesticidy a léčiva);
- Sledování, optimalizace a vyhodnocení odstranění sledovaného znečištění a vybraných provozních parametrů;
- Propagace projektu a jeho výsledků, výměna zkušeností a přenos dobré praxe.

Pro řešení projektu byly navrženy a zkonstruovány tři pilotní jednotky – jednotka mikrosíťové filtrace s UV zářením a dávkováním peroxidu vodíku, jednotka sonolýzy ozonu a pilotní ultrafiltrační jednotka s adsorpcí na aktivním uhlí. Každá z jednotek byla po dobu jednoho roku provozována na Čistírně odpadních vod v Brně Modřicích. Tato čistírna slouží k čištění odpadních vod přiváděných systémem kanalizačních stok z města Brna a širokého okolí. Jedná se o klasickou mechanicko-biologickou čistírnu s anaerobní stabilizací kalu.

Bylo dosaženo až úplného odstranění sledovaného mikrobiálního znečištění. Účinnosti odstranění sledovaných mikrobiologických parametrů se pohybovaly od 64 % pro pilotní jednotku mikrosíťové filtrace s UV zářením a dávkováním peroxidu vodíku až po 100 % pro pilotní jednotku sonolýzy ozonu a pilotní ultrafiltrační jednotku s adsorpcí na aktivním uhlí.

FLAW4LIFE

Název projektu	FLAW4LIFE - Spreading ugly Fruit Against food Waste
Program	LIFE
Zaměření/téma	Snížení plýtvání potravin
Celkový rozpočet	€ 576 396
Příspěvek EU	56 %
Koordinátor projektu	Fruta Feia Cooperative - jedná se o portugalské neziskové spotřebitelské družstvo založené za účelem snížení plýtvání potravinami díky svému vzhledu.
Partneři projektu	- Rada města Lisabon - Instituto Superior Técnico (Univerzita Lisabon)
Období realizace	9/2015 - 9/2018
Užitečné odkazy	http://www.flaw4life.com/en

Projektový záměr/cíl

Realizace tohoto úspěšného a oceňovaného projektu vyplývá z potřeby snížit množství kvalitních potravin, které každý rok zemědělci vyhazují, a zabránit tak zbytečnému využívání zdrojů při jejich produkci, jako je voda, orná půda, energie či lidská práce.

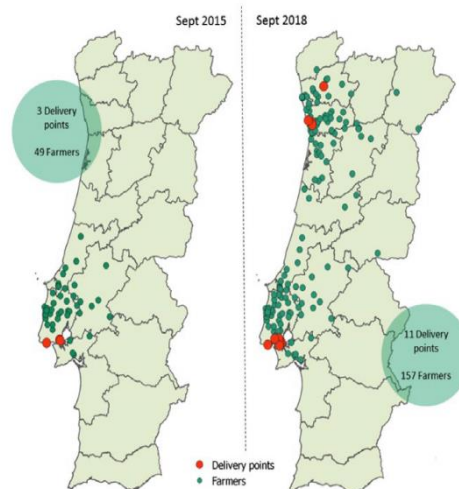
Hlavním cílem projektu bylo replikovat metodiku „Ošklivého ovoce“, testovanou v Lisabonu, na celé území státu, zavést nová předávací místa a zvýšit počet tun ušetřeného odpadu ročně.

Tato metodika spočívá v nákupu pokazených výrobků od místních producentů každý týden, jejich kompletaci a prodej přidruženým spotřebitelům, kteří si je vyzvednou na konci téhož dne.

Přidruženým cílem je šířit tento přístup na národní a mezinárodní úrovni jako prostředek reakce na aktuální problém plýtvání potravinami kvůli vzhledu a být plně v souladu s výzvou Evropského parlamentu, tj. aby členské státy povzbuzovaly a podporovaly iniciativy zaměřené na stimulaci udržitelné malé a střední produkce spojené s místními a regionálními trhy a spotřebou.

Realizované aktivity/výsledky

- Během první fáze realizace projektu byl pilotní projekt optimalizován a byl vypracován obchodní plán. Na základě výsledků a poznatků získaných v pilotním projektu bylo zřízeno osm nových předávacích míst. S podporou místních orgánů a cílových skupin byla vytvořena celostátní síť zemědělců, místních koordinátorů a spotřebitelů.
- Projekt dále vytvořil zdroje potřebné k podpoře mezinárodní sítě sdružení a dalších subjektů zapojených do nakládání s potravinovým odpadem, v rámci které byla poskytována podpora těmto sdružením a přenášen know-how.
- Projekt vysoce předčil očekávání ve způsobu, jakým demonstroval své metody. Výsledkem bylo o 14,6 tuny méně vyhozeného ovoce a zeleniny týdně, zvýšení efektivity farmářů a snížení emise skleníkových plynů.
- Projekt byl nejprve otestován v Lisabonu, následně však zaveden do dalších velkých měst (Porto, Gaia, Matosinhos, Braga, Amadora a Almada). Projekt nakonec zvýšil počet předávacích míst v Portugalsku na 11, čímž země zamezila přibližně 460 tunám odpadu ročně.

Life SEC Adapt

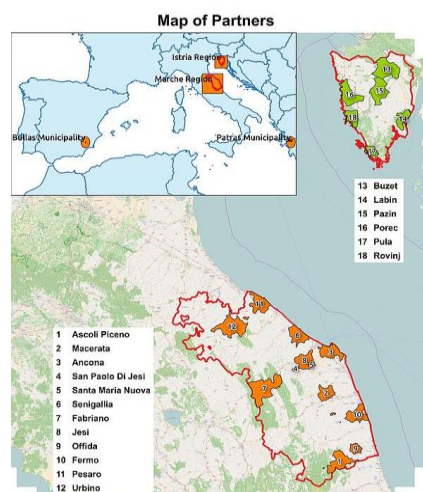
Název projektu	Life SEC Adapt - Upgrading Sustainable Energy Communities in Mayor Adapt initiative by planning Climate Change Adaptation strategies
Program	LIFE
Zaměření/téma	Zvýšení klimatické odolnosti v municipalitách
Celkový rozpočet	€ 3 213 785
Příspěvek EU	60 %
Koordinátor projektu	Sviluppo Marche SpA (italská rozvojová agentura)
Partneři projektu	Region Istrie, Istrijská rozvojová agentura + 20 dalších municipalit EU - 12 z regionu Marche (Itálie), 6 z regionu Istrie (Chorvatsko), 1 ze Španělska a 1 z Řecka.
Období realizace	9/2015 - 6/2019
Užitečné odkazy	http://www.lifeseadapt.eu/

Projektový záměr/cíl

Projekt je zaměřený na zvýšení klimatické odolnosti místních orgánů v Itálii a Chorvatsku. Cílem projektu je pomoci příslušným municipalitám začlenit cíle v oblasti klimatu do jejich místních politik a postupů. V rámci projektu jsou dále za účelem zlepšení správy klimatu přijímány modely udržitelných energetických společenství (SEC), díky čemuž budou místní komunity hnacím motorem regionálního udržitelného rozvoje, a to prostřednictvím koordinace a podpory regionálních orgánů a rozvoje agentury (koordinátor projektu).

Projekt Life Sec Adapt si klade za cíl přispět ke zvýšení schopnosti evropských městských oblastí odolávat klimatu, a tím usnadnit přechod k nízkouhlíkové ekonomice.

Soudržnost a aktivní účast obcí na novém integrovaném Paktu starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky (který v současnosti zahrnuje iniciativu Mayor Adapt) připraví půdu pro zvyšování energetické účinnosti a začleňování změny klimatu do politik regionálního rozvoje, který může být replikován v celé EU.

Realizované aktivity/výsledky

Klíčové výstupy projektu jsou následující:

- Podpora pro zapojená města a obce, aby se připojily k Paktu starostů a primátorů pro udržitelnou energii a klima prostřednictvím harmonizovaných akčních plánů pro udržitelnou energii a změnu klimatu (SECAP).
- Vypracování hodnocení rizik a map zranitelnosti klimatu na regionální a místní úrovni.
- Poskytnutí souboru indikátorů pro měření dopadu SECAP.
- Vytvoření online softwarového nástroje s otevřeným zdrojovým kódem pro sledování trendů ukazatelů. Tento monitorovací software lze použít ve všech zemích EU.
- Zřízení mechanismu správy, který by účinně řešil globální oteplování prostřednictvím evropského rámce.
- Budování kapacit a zvyšování povědomí o otázkách změny klimatu.
- Vypracování dokumentu o přeshraniční adaptaci na změnu klimatu a vývoji národních adaptačních plánů pro změnu klimatu v Itálii a Chorvatsku.
- Replikace metodik se očekává v 78 obcích v šesti zemích EU.

DERRIS	
Název projektu	DERRIS - DisastEr Risk Reduction InSurance
Program	LIFE
Zaměření/téma	Příspěvek na snížení rizik u extrémních klimatických jevů
Celkový rozpočet	€ 1 317 166
Příspěvek EU	60 %
Koordinátor projektu	Unipol Gruppo Finanziario - Unipol je italská finanční skupina a lídr v oblasti pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel, doplňkových důchodových systémů a zdravotnictví.
Partneři projektu	• Město Turín • ANCI (národní asociace italských měst) • CA21L (neziskové sdružení místních samospráv) • CINEAS (akademické konsorcium) • UnipolSai Assicurazioni S.p.A. (pojišťovací společnost)
Období realizace	9/2015 - 9/2018
Užitečné odkazy	http://www.derris.eu/en/

Projektový záměr/cíl

Smyslem projektu je přenášet znalosti o tom, jak hodnotit a řídit rizika způsobená klimatickými událostmi z pojišťoven na orgány veřejné správy a malé a střední podniky. Cílem je poskytnout malým a středním podnikům nástroje, které potřebují k hodnocení a snižování jejich rizik, prostřednictvím řady opatření:

- Inovativní formy partnerství veřejného a soukromého sektoru mezi pojišťovnami, veřejnou správou a podniky s cílem posílit ochranu a odolnost;
- Přenos znalostí z pojišťoven do veřejné správy a malých a středních podniků o nástrojích pro snižování rizik spojených se změnou klimatu;
- Nástroj sebehodnocení k vyhodnocení rizika a přijetí preventivních a krizových opatření;
- Inovativní finanční nástroj, který umožňuje přesouvat kapitál určený ke snižování rizik.

Realizované aktivity/výsledky

Projekt úspěšně otestoval inovativní model partnerství veřejného a soukromého sektoru mezi pojišťovnami, orgány veřejné správy a malými a středními podniky s cílem zvýšit odolnost měst vůči změně klimatu. Mezi konkrétní výstupy lze poté mj. zařadit:

- Školení v oblasti posuzování rizik / řízení rizik pro 296 lidí z malých a středních podniků a veřejných orgánů v Turíně a dalších 10 italských městech.
- Vývoj nástroje pro hodnocení a řízení klimatických rizik, který pomůže podnikům identifikovat adaptační opatření, která by měla zavést, aby zvýšila odolnost proti extrémním klimatickým jevům.
- Vytvoření 128 akčních plánů pro adaptaci podniků, které nastínily velké množství konkrétních kroků, které by zúčastněné společnosti mohly podniknout při zvládání povodní, sucha, vysokých teplot, silného větru a dalších extrémních klimatických jevů.
- Vývoj a implementace nového modelu správy a řízení rizik v oblasti klimatu v Turíně, v rámci integrovaného adaptačního plánu celého regionu. Toto partnerství veřejného a soukromého sektoru bylo následně formalizováno prostřednictvím místních a národních dohod.

Další města jako Milán, Avigliana a Almese se již dohodly na replikaci opatření zavedených projektem LIFE DERRIS v Turíně. Většina nástrojů vyvinutých v rámci projektu bude sdílena na platformě Climate-ADAPT, aby se usnadnilo jejich využívání dalšími městy, která jsou již připravena k vytvoření vlastní strategie, popř. pro města, která se zavázala k Paktu starostů a primátorů v celé Evropě.

Udržitelnost výsledků projektu a pokračování iniciativ po skončení financování z programu LIFE zaručí široká síť Unipol a partneři, která zahrnuje klienty, spolupracovníky a odborníky s přibližně 1 mil. malých a středních podniků, 10 000 místních pojišťovacích agentur a 350 obcí. Projekt má reálnou ambici stát se jedním z nejúspěšnějších projektů programu LIFE.

3.3 Nástroj pro propojení Evropy

3.3.1 Základní informace o programu

Nástroj pro propojení Evropy	
Oficiální název	Connecting Europe Facility (CEF2)
Tematické zaměření	Dopravní, energetická a digitální infrastruktura
Stručné představení programu	Nástroj pro propojení Evropy podporuje prostřednictvím rozvoje transevropských sítí (TEN) investice do dopravní, energetické a digitální infrastruktury. Na období 2021–2027 se navrhuje, aby podporoval rovněž přeshraniční spolupráci v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů. Nástroj pro propojení Evropy se zaměřuje na projekty s nejvyšší evropskou přidanou hodnotou a směřuje investice do projektů s přeshraničním dopadem a do celoevropských interoperabilních systémů a služeb, u nichž je nezbytné, aby finanční podpora pokračovala i po roce 2020. Svými účinnými způsoby práce napravuje selhání trhu a pomáhá aktivovat další investice z jiných zdrojů, zejména ze soukromého sektoru, a to v součinnosti a doplňkovosti s programem InvestEU a dalšími programy Unie. Konkrétně 60 % rozpočtu Nástroje pro propojení Evropy má podpořit splnění cílů v oblasti klimatu v souladu se závazky EU podle Pařížské dohody. V návaznosti na úspěch předchozího programového období (2014–2020) bude Nástroj pro propojení Evropy rovněž dále přispívat k zacelení investiční mezery v Evropě a vytvářet pracovní místa a hospodářský růst. V neposlední řadě bude tento nástroj umožňovat zavádění technologií vyvinutých v rámci programů EU v oblasti výzkumu a inovací tím, že podpoří jejich pronikání na trh a zajistí, aby transevropské sítě disponovaly vyspělými technologiemi.
Oblasti zájmu/struktura	• Dopravní infrastruktura • Energetická infrastruktura • Digitální infrastruktura
Cíle programu	<u>Obecný cíl:</u> Rozvinout a modernizovat transevropské sítě v oblasti dopravy, energetiky a digitálních technologií a usnadnit přeshraniční spolupráci v oblasti obnovitelné energie, a to s přihlédnutím k dlouhodobým závazkům v oblasti dekarbonizace a s důrazem na součinnost mezi odvětvími. <u>Specifický cíl v dopravě:</u> Přispívat k rozvoji projektů společného zájmu týkajících se účinných a vzájemně propojených sítí a infrastruktury pro inteligentní, udržitelnou, inkluzivní, bezpečnou a zabezpečenou mobilitu; přizpůsobit sítě TEN-T potřebám vojenské mobility. <u>Specifický cíl pro oblast energetiky:</u> Přispívat k rozvoji projektů společného zájmu týkajících se další integrace vnitřního trhu s energií, interoperability sítí napříč hranicemi a odvětvími; usnadnění dekarbonizace a zajištění bezpečnosti dodávek a usnadnění přeshraniční spolupráce v oblasti obnovitelné energie. <u>Specifický cíl v digitálním odvětví:</u> Přispívat k zavádění digitálních sítí s velmi vysokou kapacitou a systémů 5G, ke zvýšení odolnosti a kapacity digitálních páteřních sítí na území EU jejich propojením se sousedními územími, jakož i k digitalizaci dopravních a energetických sítí.
Podporované aktivity	<u>Doprava:</u> • opatření týkající se účinných a propojených sítí (projekty týkající se městských uzlů, vnitrozemských přístavů a kombinovaných terminálů železniční a silniční dopravy)

	hlavní síť, opatření provádějící přeshraniční spojení globální sítě atd.) • opatření pro inteligentní, udržitelnou, inkluzivní, bezpečnou a zabezpečenou mobilitu (opatření na podporu systémů telematických aplikací, podpora služeb nákladní dopravy, podpora nových technologií a inovací, včetně automatizace, zlepšených dopravních služeb, modální integrace a infrastruktury pro alternativní pohonné hmoty, opatření pro zlepšení odolnosti dopravní infrastruktury vůči změně klimatu a přírodním katastrofám atd.); • opatření nebo zvláštní činnosti v jejich rámci na podporu dopravní infrastruktury sítě TEN-T za účelem jejího přizpůsobení požadavkům na vojenskou mobilitu, aby bylo možné infrastrukturu používat k civilně-vojenskému dvojmu užití. <u>Energetika:</u> • opatření týkající se projektů společného zájmu stanovených v článku 14 nařízení (EU) č. 347/2013 (směry pro transevropské energetické sítě); • opatření na podporu přeshraničních projektů v oblasti obnovitelné energie, včetně jejich koncepce. <u>Digitální odvětví:</u> • opatření podporující gigabitové připojení socioekonomických aktérů; • opatření podporující poskytování místního vysoce kvalitního bezdrátového připojení v místních komunitách, které je bezplatné a bez diskriminačních podmínek; • opatření provádějící nepřerušené pokrytí systémy 5G všech hlavních pozemních dopravních cest, včetně transevropských dopravních sítí; • opatření podporující zavádění páteřních sítí včetně pomocí podmořských kabelů, v členských státech a mezi Uníí a třetími zeměmi; • opatření podporující přístup evropských domácností k sítím s velmi vysokou kapacitou; • opatření provádějící požadavky na infrastrukturu pro digitální konektivitu ve vztahu k přeshraničním projektům v oblasti dopravy nebo energetiky a/nebo podporující operační digitální platformy přímo související s dopravní nebo energetickou infrastrukturou.
Předpokládaná alokace	Celkem: € 28,4 mld.
Míra financování	U prací v odvětví dopravy nepřekročí částka finanční pomoci Unie 30 % celkových způsobilých nákladů. Míry spolufinancování lze zvýšit až na 50 % u opatření, která souvisejí s přeshraničními spojeními, nebo u opatření na podporu systémů telematických aplikací, u opatření na podporu nových technologií a inovací, opatření na zlepšení bezpečnosti infrastruktury v souladu s příslušnými právními předpisy Unie a u opatření realizovaných v nejvzdálenějších regionech. V případě částek převedených z Fondu soudržnosti jsou maximálními míry spolufinancování míry platné pro Fond soudržnosti, tyto míry spolufinancování lze zvýšit až na 85 %. U prací v odvětví energetiky nepřekročí částka finanční pomoci Unie 50 % celkových způsobilých nákladů. Míry spolufinancování lze zvýšit až na 75 % u opatření přispívajících k rozvoji projektů společného zájmu, která zajišťují vysoký stupeň regionální nebo celounijní bezpečnosti dodávek, upevňují solidaritu Unie nebo zahrnují vysoce inovativní řešení. U prací v digitálním odvětví nepřekročí částka finanční pomoci Unie 30 % celkových způsobilých nákladů. Míry spolufinancování lze zvýšit až na 50 % u opatření s výrazným přeshraničním rozměrem, jako je nepřerušené pokrytí systémy 5G podél hlavních dopravních tras nebo zavádění páteřních sítí mezi členskými státy a mezi Uníí a třetími zeměmi, a až na 75 % u opatření, kterými se provádí gigabitové připojení socioekonomických aktérů. Opatření v oblasti poskytování bezplatného místního bezdrátového připojení v místních komunitách jsou financována z finanční pomoci Unie až do 100 % způsobilých nákladů, aniž je tím dotčena zásada spolufinancování.

Způsobilí žadatelé	Velikost příspěvku EU bude pro jednotlivé podporované akce specifikována spolu s uveřejněním pracovního programu, a to v závislosti na podmínkách jednotlivých výzev pro dané oblasti. Jelikož je však program pokračovatelem již zaběhlého programu CEF z období 2014-2020, lze předpokládat, že tato podoba oprávněných příjemců bude obdobná, a bude se tak jednat především o subjekty z veřejného (doprava) i podnikatelského sektoru (energetika, telekomunikace).
Odpovědný orgán	Evropská komise prostřednictvím agentury INEA (Innovation and Networks Executive Agency / Výkonná agentura pro inovace a sítě)
Národní kontaktní místo	• Ministerstvo dopravy - pro oblast dopravy • Ministerstvo průmyslu a obchodu - pro oblast energetiky • Ministerstvo vnitra - pro oblast telekomunikací
Užitečné odkazy/zdroje	https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2018:0438:FIN https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628247/EPRS_BRI(2018)628247_EN.pdf https://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure_en https://www.mvcr.cz/clanek/programy-eu-cef-connecting-europe-facility.aspx
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Čerpání prostředků z programu CEF (CEF2) prostřednictvím měst je poměrně omezené, a to z důvodu infrastrukturní podoby většiny projektů (výstavba dopravní, energetické či digitální/telekomunikační infrastruktury). Do programu CEF jsou však na úrovni EU zapojovány i samosprávy - přímým i nepřímým způsobem. Zpravidla se jedná o oblast dopravy (např. podpora udržitelné městské mobility - projekty vedoucí ke snížení emisí v MHD) nebo digitálního propojování (integrování dat o kvalitě ovzduší, dopravním provozu apod.). Město samo tak může být partnerem projektu anebo vystupovat zprostředkovaně, např. prostřednictvím městské dopravní společnosti. Jeho další role může spočívat v podnícení iniciativy odpovědných subjektů, která může v konečném důsledku vést k realizaci podpořeného projektu naplňující záměry města (oprava nádraží/kolejí na území města).

3.3.2 Příklady dobré praxe

Grupo Ruiz Clean Bus Fleet	
Název projektu	Grupo Ruiz Clean Bus Fleet
Program	CEF - Doprava
Zaměření/téma	Alternativní pohon v městských autobusech
Celkový rozpočet	€ 10 433 210
Příspěvek EU	14 %
Koordinátor projektu	Empresa Martín, S.A. (autobusový dopravce ve Španělsku)
Partneři projektu	Nejsou
Období realizace	3/2020 - 12/2022
Užitečné odkazy	https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility/cef-transport/2019-es-tm-0075-w https://www.sustainable-bus.com/news/grupo-ruiz-receives-financing-for-173-new-buses-from-eib-29-to-be-electric/

Projektový záměr/cíl

Cílem projektu je podpora využívání alternativního paliva (CNG, elektřina) pro autobusy provozované na základě smluv o veřejné službě na různých místech ve Španělsku, a to s cílem významného snížení emisí skleníkových plynů. Během nízké turistické sezóny budou elektrické autobusy 100 % nabíjeny solární energií. Během hlavní sezóny bude elektřina vyráběna kombinací obnovitelné a neobnovitelné energie. To umožní maximalizovat pozitivní dopady používání elektrických autobusů na životní prostředí. Jelikož jsou elektrické autobusy také mnohem tišší než tradiční autobusy, jejich použití přispěje rovněž ke snížení hluku.

Příjemce dotace také čerpá pro tento účel půjčku od Evropské investiční banky, a vhodně tak ilustruje komplementaritu programu CEF s dalšími finančními nástroji na centrální úrovni EU pro téže projektový záměr.

Předpokládané aktivity/výsledky

- Nákup a uvedení do provozu 141 autobusů na CNG v šesti španělských městech (Leganés, Mallorca, Madrid, Murcia, Salamanca a Toledo).
- Nákup a uvedení do provozu 17 elektrobusů v Badajozu a na Mallorce, včetně zajištění dvou rychlonabíjecích bodů.

TRAFAIR	
Název projektu	TRAFAIR - Understanding Traffic Flows to Improve Air quality
Program	CEF - Telekomunikace
Zaměření/téma	Zlepšení kvality ovzduší
Celkový rozpočet	€ 2 197 530
Příspěvek EU	75 %
Koordinátor projektu	Università degli studi di Modena e Reggio Emilia (Itálie)
Partneři projektu	Konsorcium celkem zahrnuje 4 akademické organizace, 4 orgány veřejné správy, regionální společnost a výzkumné středisko. Z municipalit jsou do projektu zahrnuta města Modena (IT), Santiago de Compostela (ŠP) a Toskánský region.
Období realizace	11/2018 - 4/2021
Užitečné odkazy	http://trafair.eu/

Projektový záměr/cíl

V rámci projektu je vyvíjena komplexní služba, která kombinuje údaje o kvalitě ovzduší, povětrnostních podmínkách a dopravním provozu. Cílem je umožnit občanům a obcím odhadnout úroveň znečištění vyplývajícího z různých podmínek dopravní situace. Tato služba bude postupem času nasazena v několika evropských městech. Související datové soubory (včetně metadat) jsou zveřejňovány na portálech shromážděných Evropským datovým portálem.

Předpokládaný aktivita/výsledky

V rámci projektu jsou vytvářeny standardní sady metadat představujících mapy kvality ovzduší ve městech. Tyto přehledy poskytují občanům a orgánům veřejné správy mapu odhadovaných úrovní znečištění v městských oblastech v reálném čase na základě údajů ze senzorů kvality ovzduší a měření standardních stanic kvality ovzduší. Projekt vyvíjí službu pro předpovídání kvality ovzduší ve městech na základě shromážděných údajů, předpovědi počasí a dopravy.

Tato služba bude k odhadu šíření znečišťujících látek v městských oblastech využívat technologie HPC (High-Performance Computing). Simulována je také nová hypotéza oběhu, jako jsou změny v městském vozovém parku, nárůst vozidel s nízkými emisemi a dopady na kvalitu ovzduší. Tato vyvíjená platforma publikuje otevřený datový soubor popisující mapy kvality ovzduší ve městech a predikční mapy 6 měst, ve kterých bude služba spuštěna. Výstupem projektu je kromě map/simulací také celá řada mobilních aplikací a vědeckých publikací.

3.4 Erasmus

3.4.1 Základní informace o programu

Erasmus	
Oficiální název	Erasmus
Tematické zaměření	Vzdělání
Stručné představení programu	Program Erasmus je pokračovatel předešlého programu Erasmus+ a podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu a mládeže.
Oblasti zájmu/struktura	- Vzdělávací mobilita („klíčová akce 1“) - Spolupráce mezi organizacemi a institucemi („klíčová akce 2“) - Podpora rozvoje politik a spolupráce („klíčová akce 3“)
Cíle programu	<u>Obecný cíl:</u> Podpořit vzdělávací, profesionální i osobní rozvoj lidí v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu v Evropě i mimo ni, a tím přispět k udržitelnému růstu, tvorbě pracovních míst a sociální soudržnosti a posílit pocit evropské identity. Program takto představuje klíčový nástroj pro rozvíjení Evropského prostoru vzdělávání, jenž má napomoci evropské strategické spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy prostřednictvím svých odvětvových agend, prosazuje spolupráci v oblasti politiky mládeže v rámci strategie EU pro mládež pro další programové období a rozvíjí evropskou dimenzi sportu. <u>Specifické cíle:</u> 1) podporovat vzdělávací mobilitu u jednotlivců, jakož i spolupráci, začleňování, špičkovou úroveň, kreativitu a inovace na úrovni organizací a politik v oblasti vzdělávání a odborné přípravy; 2) podporovat neformální vzdělávací mobilitu a aktivní účast mezi mladými lidmi, jakož i spolupráci, začleňování, kreativitu a inovace na úrovni organizací a politik v oblasti mládeže; 3) podporovat vzdělávací mobilitu trenérů a pracovníků v oblasti sportu, jakož i spolupráci, začleňování, kreativitu a inovace na úrovni sportovních organizací a politik v oblasti sportu.
Podporované aktivity	Rozsah podporovaných opatření je podrobněji diskutován v článku 4-13 textu nařízení, kterým se program Erasmus zavádí, viz odkaz níže. Širší vymezení těchto opatření víceméně navazuje na zaběhlou praxi v programu a příliš se od ní neodchyluje. Ta jsou rozdělena do tří základních oblastí (vzdělávání a odborná příprava, mládež a sport), v rámci kterých jsou poté vždy sledovány tři hlavní oblasti zájmu, tj. vzdělávací mobilita, spolupráce mezi organizacemi a podpora rozvoje politik. Pro účely měst a obcí lze uvažovat zejména s podporou projektů zaměřených na partnerství a spolupráci při výměně osvědčených postupů, partnerství pro inovace či v oblasti politického dialogu a spolupráce klíčových zainteresovaných stran. V přenesené formě (skrze vzdělávací instituce zřízené městem) je prioritou programu stále stejná, a to podpora mobility žáků, zaměstnanců škol či dalších pracovníků s mládeží (např. trenérů).
Předpokládaná alokace	€ 23,41 mld.
Míra financování	Velikost příspěvku EU bude pro jednotlivé podporované akce specifikována spolu s uveřejněním pracovního programu, a to v závislosti na podmínkách jednotlivých výzev

	pro konkrétní oblasti. Může se jednat o procentuální podíl z celkového rozpočtu, ale i paušální částku.
Způsobilí žadatelé	Programu se mohou zúčastnit jednotlivci z řad studentů, učitelů nebo dobrovolníků a organizace, například školy, mládežnické a nevládní organizace či zřizovatelé škol.
Odpovědný orgán	Evropská komise prostřednictvím agentury EACEA (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency / Výkonná agentura pro vzdělávání, audiovizí a kulturu)
Národní kontaktní místo	Dům zahraniční spolupráce (MŠMT)
Užitečné odkazy/zdroje	https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus https://www.naerasmusplus.cz/ https://www.dzs.cz/program/erasmus https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2018:0367:FIN (nařízení)
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Program Erasmus je dlouhodobě fungujícím nástrojem Evropské unie v oblasti vzdělávání a mobility studentů, který de-facto navazuje na své programové předchůdce. Města a obce tak mohou dále pokračovat v projektech zaměřených na výměnu zkušeností, tvorbu partnerství pro vzdělávací účely, a především podporovat mobilitu žáků a zaměstnanců svých školských zařízení. Města mohou v projektech vystupovat přímo jako partner (výměna zkušeností, spolupráce, tvorba politik) anebo zprostředkovaně prostřednictvím vzdělávacích organizací města.

3.4.2 Příklad dobré praxe

School Improvement Partnership Project	
Název projektu	School Improvement Partnership Project
Program	Erasmus+
Zaměření/téma	Vzdělávání - předčasné opouštění školní docházky
Celkový rozpočet	€ 310 748
Příspěvek EU	100 %
Koordinátor projektu	Learning Plus UK Data Ltd. (UK)
Partneři projektu	• Zlínský kraj (ČR) • Centro De Formacion Profesional Xabec (Španělsko) • Galway and Roscommon Education & Training Board (Irsko) • Satakunnan koulutuskuntayhtymä (Finsko)
Období realizace	9/2017 - 8/2020
Užitečné odkazy/zdroje	https://schoolimprovementpartnershipproject.com/

Projektový záměr/cíl

Cílem projektu bylo ve fázi 1 vyvinout nástroj Grade Predictor, který byl vyzkoušen v každé partnerské zemi. Projekt zahrnuje kurzy odborného a všeobecného vzdělávání založené na místních, regionálních a národních údajích a zaměřuje se na intervenční metodiky pro podporu studentů.

Grade Predictor je nástroj, který vyvinul koordinátor projektu a využívá jej k nastavení individuálních vzdělávacích cílů. Nástroj vlastněný koordinátorem projektu poskytuje příslušným školám data o prospěchu studentů a ten pak v obsáhlé zprávě pro školu doporučuje nastavení vzdělávacího cíle. Nástroj na základě analýzy studijních výsledků žáků dokáže odhalit jejich slabá místa (např. nedostatek vědomostí pro úspěšné zvládnutí středoškolské matematiky) a zároveň nabídne pedagogům škálu vhodných intervencí (např. cílené poradenství, doučování), které mají zabránit předčasnému ukončení studia.

Fáze 2 je poté etapou implementace, zkoušky a implementace se zúčastní 690 studentů. Bude vytvořen a udržován web hostující všechny zdroje.

Kvantifikovatelné cíle projektu jsou:

- 1) Snížit míru nedokončení studia pod 10 %
- 2) Zaměstnat 75 % osob ve věkové kategorii od 20 do 64 let

Realizované aktivity

V rámci projektu jsou realizována školení a byly vytvořeny materiály na podporu implementace, včetně uživatelských příruček, intervenčních průvodců, videí a institucionálních případových studií. Jsou vypracovány strategické dokumenty zaměřené na osoby s rozhodovací pravomocí a ovlivňující subjekty v celé Evropě. Nástroje pro predikci hodnocení jsou k dispozici pro každou partnerskou zemi.

V důsledku toho bude více studentů těžit z kvalifikovaných odborníků a z jejich interakcí s nimi a pokynů od nich. Udržení bude ovlivněno a cíle selepší.

Každá partnerská země začala během školení pracovat na období nástroje Grade Predictor. Zlínský kraj zapojil 4 školy, kde se nástroj zkušebně zaváděl.

3.5 Kreativní Evropa

3.5.1 Základní informace o programu

Kreativní Evropa	
Oficiální název	Creative Europe
Tematické zaměření	Kultura a kreativní odvětví
Stručné představení programu	Kreativní Evropa je program EU, který podporuje evropská kulturní a kreativní odvětví a audiovizuální díla. Nový program Kreativní Evropa (2021–2027) navazuje na stávající program Kreativní Evropa (2014–2020), který v jednom rámci spojil dva nezávislé dílčí programy (Média a Kultura). Bere v úvahu zvláštnosti těchto odlišných odvětví, jejich různé cílové skupiny a jejich specifické potřeby. To se týká zejména příležitostí ve společné meziodvětvové složce, která se zaměří na inovace a experimentování.
Oblasti zájmu/struktura	- Kultura (kultura a kreativní odvětví kromě audiovizuálního odvětví) - Média (audiovizuální odvětví) - Meziodvětvová složka (činnosti napříč všemi kulturními a kreativními odvětvími)
Cíle programu	<u>Obecné cíle:</u> 1) prosazovat evropskou spolupráci v oblasti kulturní a jazykové rozmanitosti a dědictví; 2) zvyšovat konkurenceschopnost kulturních a kreativních odvětví, zejména audiovizuálního odvětví. <u>Specifické cíle:</u> 1) posilovat hospodářský, sociální a vnější rozměr evropské úrovně spolupráce za účelem rozvoje a podpory evropské kulturní rozmanitosti a kulturního dědictví Evropy a posilovat konkurenceschopnost evropských kulturních a kreativních odvětví a upevňovat mezinárodní kulturní vztahy; 2) prosazovat konkurenceschopnost a rozšiřitelnost evropského audiovizuálního odvětví; 3) prosazovat politickou spolupráci a inovativní činnosti podporující všechny složky programu včetně prosazování rozmanitého a pluralistického mediálního prostředí, mediální gramotnosti a sociálního začleňování.
Podporované aktivity	Obecný rozsah podporovaných opatření, který velmi úzce navazuje na předešlý program, je uveden v rámci přílohy nařízení, jímž se program zavádí, viz odkaz níže. Zde jsou uvedeny některá vzorová opatření, u kterých lze uvažovat o účasti samosprávy (přímo či nepřímo). <u>Složka Kultura</u> Zvláštní opatření zaměřená na zajištění viditelnosti a hmatatelnosti evropské kulturní rozmanitosti a dědictví a podporu mezikulturního dialogu: - evropská hlavní města kultury zajišťující finanční podporu pro rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 445/2014/EU1; - označení „Evropské dědictví“ zajišťující finanční podporu pro rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1194/2011/EU2; - kulturní ceny EU; - dny evropského dědictví; - podpora takových evropských kulturních institucí, jejichž cílem je poskytovat přímou kulturní službu evropským občanům s rozsáhlým zeměpisným pokrytím Odvětvová opatření:

	- podpora hudebního odvětví: podpora rozmanitosti, kreativity a inovací v oblasti hudby, zejména distribuce hudebního repertoáru v Evropě i mimo ni, vzdělávací opatření a rozvoj publika pro evropský repertoár, jakož i podpora sběru a analýzy dat; - podpora knižního a vydavatelského odvětví: cílená opatření podporující rozmanitost, kreativitu a inovace, zejména překlad a propagace evropské literatury přes hranice v rámci Evropy i mimo ni, odborná příprava a výměny odborníků v odvětví, autorů a překladatelů, jakož i nadnárodní projekty spolupráce, inovací a rozvoje v tomto odvětví; - podpora odvětví architektury a kulturního dědictví: cílená opatření pro mobilitu subjektů, budování kapacit, rozvoj publika a internacionalizace odvětví kulturního dědictví a architektury, podpora Baukultury, podpora ochrany, zachování a rozšiřování kulturního dědictví a jeho hodnot formou zvyšování povědomí, vytváření sítí a činností vzájemného učení; - podpora ostatních odvětví: cílená opatření ve prospěch rozvoje tvůrčích aspektů odvětví designu a módního návrhářství a kulturního cestovního ruchu, jakož i jejich propagace a zastoupení mimo Evropskou unii. <u>Složka Média</u> - podpora výměn a budování sítí mezi podniky s cílem usnadnit evropskou a mezinárodní koprodukcí; - propagace evropských děl na odvětvových akcích a veletrzích v Evropě i mimo ni; - iniciativy podporující rozvoj publika a filmové vzdělávání zaměřené zejména na mladé publikum; - síť (sítě) evropských festivalů uvádějících významný podíl zahraničních evropských filmů; - podpora politického dialogu, inovativní politická opatření a výměna dobré praxe – a to i prostřednictvím analytických činností a poskytování spolehlivých údajů; - nadnárodní výměna zkušeností a know-how, činnosti vzájemného učení a vytváření sítí mezi audiovizuálním odvětvím a tvůrci politik. <u>Meziodvětvová složka</u> - rozvoj politik, nadnárodní výměna zkušeností a know-how, činnosti vzájemného učení a budování sítí mezi organizacemi činnými v kulturní a kreativní oblasti a tvůrci politik, pokud jsou meziodvětvové povahy; - podpora opatření, které se zaměřují na podporu nadnárodní politické spolupráce a rozvoje politiky v oblasti sociálního začleňování prostřednictvím kultury; zvyšování povědomí o programu a tématech, kterých se týká, podpora informovanosti občanů a napomáhání převoditelnosti výsledků nad úroveň členských států.
Předpokládaná alokace	Celkem: € 2,24 mld.
Míra financování	Velikost příspěvku EU bude pro jednotlivé podporované akce specifikována spolu s uveřejněním pracovního programu, a to v závislosti na podmínkách jednotlivých výzev pro dané oblasti. Může se jednat o procentuální podíl z celkového rozpočtu, ale i paušální částku.
Způsobilí žadatelé	Konkrétní podoba způsobilých žadatelů bude představena spolu s uveřejněním pracovního programu a jednotlivých výzev. Jelikož je však program pokračovatelem již zaběhlého programu Kreativní Evropa z období 2014-2020, lze v tomto ohledu předpokládat, že tato podoba oprávněných příjemců bude obdobná, a bude se tak jednat především o kulturní a kreativní organizace z členských států. Pro účely měst a obcí jde zejména o organizace, které mohou být jejich prostřednictvím zakládány/zřizovány, jako např. divadla, kina, muzea, kulturní domy, knihovny, galerie

	či různé organizované aktivity směřující ke školám. Některá vybraná města budou poté moci vystupovat v pozici příjemce/partnera projektů orientovaných na kulturní spolupráci mezi členskými státy nebo v oblasti věnované různým kulturním událostem, udílení cen apod.
Odpovědný orgán	Evropská komise prostřednictvím agentury EACEA (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency / Výkonná agentura pro vzdělávání, audiovizí a kulturu)
Národní kontaktní místo	Kancelář Kreativní Evropa – v rámci období 2014-2020 se Kancelář Kreativní Evropa skládá z kanceláře pro dílčí program MEDIA, se sídlem v Národním filmovém archivu a z kanceláře pro dílčí program Kultura, se sídlem v Institutu umění – Divadelním ústavu, jejíž součástí je i Sekce pro kulturní dědictví programu Kultura, se sídlem v Národním památkovém ústavu. Koordinátorem Kanceláře Kreativní Evropa je Národní filmový archiv.
Užitečné odkazy/zdroje	https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/node_en https://www.kreativnievropa.cz/ https://eacea.ec.europa.eu/creative-europe https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52018PC0366 (nařízení)
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Z programu mohou být financovány aktivity a projekty různě orientovaných kulturních organizací, které města a obce běžně zřizují. Prostřednictvím programu Kulturní Evropa mohou být realizovány projekty městských divadel, kin, zájmových sdružení, knihoven či hudebních souborů. V této oblasti je potenciál programu a související finanční alokace pro města a obce nepochybně nejvyšší. V souladu s některými dalšími podporovanými opatřeními bude v průběhu implementace programu pro některá města možné dále čerpat příspěvky na jedinečné kulturní události, ceny či v oblasti spolupráce a výměny zkušeností.

3.5.2 Příklad dobré praxe

Let's Sing Oratorio Music	
Název projektu	Let's Sing Oratorio Music
Program	Kreativní Evropa
Zaměření/téma	Podpora hudební výchovy
Příspěvek EU	€ 200 000
Koordinátor projektu	Slezské divadlo Opava
Partneři projektu	• Accademia Musicale Europea (Itálie) • Panellinia Omospondia Xorodion Kai Dieythinto Xorodia (Řecko) • Filarmonica Mihai Jora (Rumunsko)
Období realizace	10/2019 - 1/2022
Užitečné odkazy/zdroje	https://www.letssing.eu/

Projektový záměr/cíl

Projekt Let's Sing Oratorio Music je tvůrčí dílnou, která obohacuje výuku hudební výchovy ve školách formou praktické zkušenosti spolupráce učitelů a žáků s profesionály. Projekt je určen pro základní školy Opavy, Ostravy a celého Moravskoslezského regionu.

Let's Sing Oratorio Music si klade za cíl seznámit žáky základních a uměleckých škol se žánrem oratoria inovativní metodologií, a to jejich aktivní účastí prostřednictvím jednoho z největších oratorií hudební historie, Haydnova Stvoření světa. Účelem projektu je vzbudit zájem mladých o tuto hudební formu a získat tak novou diváckou generaci.

Předpokládané aktivity/výsledky

Pro učitele realizace projektu přinese zejména workshopy, ve kterých je odborníci vyškolení, jak postupovat s žáky při nastudování hudebních útvarů, v případě projektu oratorií. Pro žáky bude nabízen nejen zážitek z procesu tvorby hudebního díla s profesionálními zpěváky a orchestry, ale také nezapomenutelný zážitek nastudované oratorium představit v divadle před publikem.

Projekt bude také doprovázen didaktickými materiály, které vzniknou speciálně pro tuto příležitost (letáky, kniha a aplikace), které budou využívány při přípravě představení. Hlavním rysem projektu je aktivní účast publika na představení: děti a mládež se zapojují během představení zpívají sborové části oratoria doprovázeni orchestrem a sborem Slezského divadla v Opavě, zatímco sólisté budou vítězové mezinárodní pěvecké soutěže Sacred Music International Competition 2020, která bude organizovaná jedním z partnerů Accademia Musicale Europea v Říme.

3.6 Digitální Evropa

Digitální Evropa	
Oficiální název	Digital Europe
Tematické zaměření	Digitální technologie
Stručné představení programu	V rámci příštího víceletého finančního rámce EU byl Evropskou komisí navržen nový program Digitální Evropa, který je zaměřený na budování strategických digitálních kapacit EU a usnadnění širokého zavádění digitálních technologií. Program by měl hrát ústřední roli v otázce evropské digitální transformace.
Oblasti zájmu/struktura	• Superpočítače • Umělá inteligence • Kybernetická bezpečnost a důvěra • Pokročilé digitální dovednosti • Zajištění širokého využití digitálních technologií v celé ekonomice a společnosti
Cíle programu	<u>Obecný cíl:</u> Hlavním cílem programu je podporovat digitální transformaci evropského hospodářství a společnosti a přinášet její výhody evropským občanům a podnikům. Program posílí kapacity Evropy v klíčových oblastech digitálních technologií prostřednictvím jejich rozsáhlého zavádění a zvětší rozsah šíření a využívání digitálních technologií v oblastech veřejného zájmu a v soukromém sektoru. <u>Specifické cíle:</u> 1) Vysoce výkonná výpočetní technika • zavést, koordinovat na úrovni Unie a provozovat v Unii integrovanou infrastrukturu exakapacitních superpočítačů a datovou infrastrukturu světové úrovně, jež bude dostupná na nekomerční bázi veřejným a soukromým uživatelům a pro výzkumné účely financované z veřejných prostředků; • zavést hotovou/funkční technologii, která je výsledkem výzkumu a inovací s cílem vybudovat integrovaný ekosystém vysoce výkonné výpočetní techniky Unie, jež zahrnuje všechny vědecké a průmyslové segmenty hodnotového řetězce, včetně hardwaru, softwaru, aplikací, služeb, propojení a digitálních dovedností; • zavést a provozovat post-exakapacitní infrastrukturu, včetně integrace s kvantovými výpočetními technologiemi, a vyvinout nové výzkumné infrastruktury pro výpočetní vědu. 2) Umělá inteligence • vybudovat a posílit základní kapacity umělé inteligence v Unii, včetně datových zdrojů a knihoven algoritmů, v souladu s právními předpisy o ochraně údajů; • zpřístupnit tyto kapacity všem podnikům a orgánům veřejné správy; • posílit a spojit do sítě stávající zkušební a experimentální zařízení pro umělou inteligenci v členských státech. 3) Kybernetická bezpečnost a důvěra • podporovat společně s členskými státy veřejné zakázky na pokročilé vybavení, nástroje a datové infrastruktury pro kybernetickou bezpečnost v plném souladu s právními předpisy o ochraně údajů;

	• podporovat co nejlepší využívání evropských znalostí, kapacity a dovedností souvisejících s kybernetickou bezpečností; • zajistit široké zavedení nejnovějších řešení kybernetické bezpečnosti v celé ekonomice; • posílit schopnosti v členských státech a soukromém sektoru s cílem pomoci jim splnit směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1148 ze dne 6. července 2016 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informačních systémů v Unii. 4) Pokročilé digitální dovednosti • podporovat koncepci a realizaci dlouhodobé odborné přípravy a kurzů pro studenty, odborníky a pracovníky v oblasti informačních technologií; • podporovat koncepci a realizaci krátkodobé odborné přípravy a kurzů pro podnikatele, vedoucí malých podniků a jejich pracovníky; • podporovat profesní přípravu na pracovišti a stáže pro studenty, mladé podnikatele a absolventy. 5) Zavedení, co nejlepší využívání digitální kapacity a interoperabilita • zajistit, aby veřejný sektor a oblasti veřejných zájmů, jako jsou zdravotnictví a péče, vzdělávání, soudnictví, doprava, energetika, životní prostředí, kulturní a kreativní odvětví, mohly zavést nejmodernější digitální technologie, zejména vysoce výkonnou výpočetní techniku, umělou inteligenci a kybernetickou bezpečnost, a měly k nim přístup; • zavést, provozovat a udržovat infrastruktury transevropských interoperabilních digitálních služeb (včetně služeb souvisejících) vzájemně se doplňujících s vnitrostátními a regionálními opatřeními; • usnadnit vývoj, aktualizace a využívání řešení a rámců evropskými orgány veřejné správy, podniky a občany, včetně opakovaného použití řešení a rámců interoperability; • nabídnout orgánům veřejné správy přístup k testování a pilotním projektům digitálních technologií, včetně jejich přeshraničního využívání; • podpořit využívání pokročilých digitálních a souvisejících technologií zahrnujících zejména vysoce výkonnou výpočetní techniku, umělou inteligenci, kybernetickou bezpečnost a budoucí vznikající technologie výrobním odvětvím Unie, a zvláště malými a středními podniky; • podpořit koncepci, testování, provádění a zavádění interoperabilních digitálních řešení pro veřejné služby na úrovni EU poskytované prostřednictvím platformy dat podložených opětovně využitelných řešení podporující inovace a zavádějící společné rámce za účelem uvolnění plného potenciálu služeb orgánů veřejné správy pro evropské občany a podniky; • zajistit trvalou kapacitu na úrovni Unie pro pozorování a analyzování rychle se vyvíjejících digitálních trendů a přizpůsobení se jim, jakož i pro sdílení a začleňování osvědčených postupů; • podpořit spolupráci k dosažení evropského ekosystému pro důvěryhodné infrastruktury využívající služby a aplikací distribuované účetní knihy, včetně podpory interoperability a normalizace a pomoci při zavádění přeshraničních aplikací EU; • vybudovat a upevnit síť center pro digitální inovace.
Podporované aktivity	Obecný rozsah podporovaných opatření je uveden v rámci přílohy nařízení, jimž se program zavádí, viz odkaz níže. Jejich podrobnější podoba bude poté uveřejněna později spolu s víceletým pracovním programem. Nejvíce relevantní okruhy podporovaných opatření pro města a obce jsou předpokládány v rámci specifického cíle č. 5 („Zavedení a co nejlepší využívání

	digitálních kapacit a interoperability“), u kterého se počítá s podporou projektů zaměřených na modernizaci orgánů veřejné správy, a to mj. v následujících oblastech: • Podpora členských států při naplňování zásad Tallinského prohlášení o elektronické veřejné správě (eGovernmentu) ve všech oblastech politiky a v případě potřeby vytváření registrů a jejich propojování zcela v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů. • Podpora vytváření koncepcí, pilotních projektů, zavádění, údržby a propagace koherentního ekosystému infrastruktur přeshraničních digitálních služeb a usnadnění bezproblémových, bezpečných, interoperabilních, mnohojazyčných přeshraničně nebo meziodvětvově fungujících „end-to-end“ řešení a společných rámců v orgánech veřejné správy. Zahrnuty budou rovněž metodiky posuzování dopadů a přínosů. • Podpora posouzení, aktualizace a prosazování stávajících společných specifikací a norem a vývoje, vytváření a prosazování nových společných specifikací, otevřených specifikací a norem pomocí normalizačních platform Unie a případně ve spolupráci s evropskými nebo mezinárodními normalizačními organizacemi. • Spolupráce na vytvoření evropského ekosystému pro důvěryhodné infrastruktury využívající služeb a aplikací distribuované účetní knihy (např. technologie blockchain), včetně podpory interoperability a normalizace a pomoci při zavádění přeshraničních aplikací EU. Lze však předpokládat, že města a obce budou oprávněny z tohoto programu čerpat (přímo či nepřímo) i na projekty z ostatních oblastí, jako je např. kybernetická bezpečnost (rozšiřování stávajících technických kapacit a propojování odborných středisek tak, aby tyto kapacity odpovídaly potřebám veřejného sektoru) či zvyšování digitálních dovedností (účast na certifikovaných krátkodobých specializovaných odborných kurzech).
Předpokládaná alokace	Celkem: € 7,59 mld.
Míra financování	Velikost příspěvku EU bude pro jednotlivé podporované akce specifikována spolu s uveřejněním pracovního programu, a to v závislosti na podmínkách jednotlivých výzev pro dané oblasti.
Způsobilí žadatelé	Konkrétní podoba způsobilých žadatelů bude představena spolu s uveřejněním pracovního programu a jednotlivých výzev. Vzhledem k definovaným cílům a podporovaným opatřením bude povaha oprávněných žadatelů rozsáhlá (s preferencí malých a středních podniků), a to včetně měst a obcí.
Odpovědný orgán	Evropská komise
Národní kontaktní místo	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
Užitečné odkazy/zdroje	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52018PC0434 (nařízení)
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Program Digitální Evropa je zcela nový nástroj, jehož míra využitelnosti pro města a obce by měla být značná. Program bude podporovat digitální transformaci celé evropské společnosti, a to včetně veřejného sektoru. Obecně tak lze tvrdit, že prostřednictvím finančních příspěvků z programu půjde (za splnění podmínek dané výzvy) výrazně přispět k dalšímu zavádění prvků eGovernment do českého prostředí, ale také k zavádění moderních technologií do různých sfér v životě města (doprava, energetika, životní prostředí apod.). Ústřední roli v programu by poté měla hrát tzv. Evropská centra pro digitální inovace (European Digital Innovation Hubs), jejichž rozsáhlá síť (130-260 center) pokrývající celou Evropskou unii by měla zajistit rovnoměrný rozvoj regionů a zrychlení digitalizace

	v EU. Česká republika bude disponovat 4-8 těmito centry, v rámci kterých by měly být mj. adresovány i lokální potřeby daného regionu. České samosprávy jsou do běžícího procesu přípravy těchto center (spolu s MPO) již mnohdy zapojeny, a proto není hlubší analýza tohoto procesu již aktuální. Na druhé straně je nezbytné uvést, že úloha těchto center by měla být pro rozvoj digitalizace klíčová, a proto je propojení hlavních aktérů v příslušné lokalitě vč. zástupců samosprávy žádoucí a do budoucna pro ně prospěšné.
--	--

3.7 Program pro jednotný trh

Program pro jednotný trh	
Oficiální název	Single Market Programme - Programme for single market, competitiveness of enterprises, including small and medium-sized enterprises, and European statistics (Program pro zlepšení fungování vnitřního trhu a konkurenceschopnosti podniků, včetně mikropodniků a malých a středních podniků, a rámce pro financování vývoje, vypracovávání a šíření evropské statistiky)
Tematické zaměření	Vnitřní trh EU
Stručné představení programu	Evropská komise navrhla nový specializovaný program, který posílí postavení spotřebitelů, zvýší jejich ochranu a umožnil rozvoj mnoha evropským malým a středním podnikům. Tento program přispěje k dosažení cílů víceletého finančního rámce a učiní tak posilováním správy vnitřního trhu, podporou konkurenceschopnosti průmyslu, a zejména mikropodniků a malých a středních podniků, podporou zdraví lidí, zvířat a rostlin a dobrých životních podmínek zvířat a vytvořením rámce pro financování evropské statistiky.
Oblasti zájmu/struktura	• Vnitřní trh • Konkurenceschopnost • Standardy • Ochrana spotřebitele • Evropská statistika • Bezpečnost potravin - zdraví lidí, zvířat a rostlin v celém potravinovém řetězci
Cíle programu	<u>Obecné cíle:</u> 1) zlepšit fungování vnitřního trhu a zejména chránit občany, spotřebitele a podniky, především mikropodniky a malé a střední podniky, a posílit jejich postavení prosazováním práva Unie, usnadňováním přístupu na trh, stanovováním norem a podporou zdraví lidí, zvířat a rostlin a dobrých životních podmínek zvířat, jakož i posílit spolupráci mezi příslušnými orgány členských států navzájem a mezi těmito orgány a Komisí a decentralizovanými agenturami Unie; 2) poskytovat vysoce kvalitní, srovnatelné a spolehlivé statistiky o Evropě, o něž se může opřít tvorba, monitorování a hodnocení všech politik Unie a které pomáhají tvůrcům politik, podnikům, akademické obci, občanům a médiím činit informovaná rozhodnutí a aktivně se zapojit do demokratického procesu. <u>Specifické cíle:</u> 1) zvýšit účinnost vnitřního trhu, usnadnit prevenci a odstraňování překážek, podporovat tvorbu, provádění a prosazování práva Unie v oblastech vnitřního trhu se zbožím a službami, zadávání veřejných zakázek, dozoru nad trhem, jakož i v oblastech práva obchodních společností, smluvního práva a mimosmluvních závazků, boje proti praní peněz, volného pohybu kapitálu, finančních služeb a hospodářské soutěže, včetně vývoje nástrojů správy; 2) zlepšit konkurenceschopnost podniků se zvláštním důrazem na malé a střední podniky a dosažení doplňkovosti prostřednictvím stanovení opatření, která poskytují různé formy podpory malým a středním podnikům, přístupu malých a středních podniků na trhy včetně jejich internacionalizace, obchodního prostředí příznivého pro malé a střední podniky, konkurenceschopnosti různých odvětví, modernizace průmyslu a podpory podnikání; 3) zajistit účinné fungování vnitřního trhu pomocí normalizačních procesů, které umožňují financování evropské normalizace a zapojení zúčastněných stran

	do tvorby evropských norem a podporují tvorbu vysoce kvalitních mezinárodních norem účetního výkaznictví a auditů, usnadňují jejich začlenění do práva Unie a podporují inovace a rozvoj osvědčených postupů při zpřístupňování údajů podniky; 4) podporovat zájmy spotřebitelů a zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele a bezpečnost výrobků poskytováním pomoci spotřebitelům, podnikům a občanské společnosti, posilováním jejich postavení a jejich vzděláváním, udržitelné spotřeby a bezpečnosti výrobků, zejména podporou činností příslušných orgánů v oblasti prosazování právních předpisů a organizací zastupujících spotřebitele a činností v oblasti spolupráce, zajištěním přístupu všech spotřebitelů k nápravě a poskytováním přiměřených informací o trzích a spotřebitelích, posilováním účasti spotřebitelů, ostatních koncových uživatelů finančních služeb a občanské společnosti na tvorbě politik v oblasti finančních služeb a podporou lepšího porozumění finančnímu sektoru; 5) přispět k vysoké úrovni zdraví lidí, zvířat a rostlin v celém potravinovém řetězci a souvisejících oblastech, a to i předcházením a eradikací nálezů a škodlivých organismů, a podporovat zlepšování dobrých životních podmínek zvířat, jakož i udržitelné produkce a spotřeby potravin; 6) vypracovávat a šířit kvalitní statistiky o Evropě včasným, nestranným a nákladově efektivním způsobem prostřednictvím posílených partnerství v rámci Evropského statistického systému se všemi příslušnými vnějšími zúčastněnými stranami za použití více různých zdrojů údajů, pokročilých analytických metod, inteligentních systémů a digitálních technologií.
Podporované aktivity	Obecně budou podporována všechna opatření, která povedou k naplnění výše uvedených cílů. Pro oblast evropských statistik a bezpečnosti potravin jsou jednotlivé podporované aktivity uvedeny v rámci přílohy I a II nařízení, jímž byl program zaveden, viz odkaz níže. Pro oblast konkurenceschopnosti jsou podporované aktivity poté definovány následovně: - vytváření vhodných podmínek k posílení postavení všech aktérů na vnitřním trhu, včetně podniků, občanů a spotřebitelů, občanské společnosti a orgánů veřejné správy, prostřednictvím transparentních informačních a osvětových kampaní, výměny osvědčených postupů, prosazování osvědčených postupů, výměny a šíření odborných znalostí a vědomostí a pořádání školení; - poskytování mechanismů pro občany, spotřebitele, koncové uživatele, zástupce občanské společnosti a podniky z Unie, aby mohli přispívat k politickým diskusím, tvorbě politik a rozhodovacímu procesu, a to zejména prostřednictvím podpory fungování zastupujících organizací na vnitrostátní a unijní úrovni; - budování kapacit, usnadnění a koordinace společných opatření prováděných členskými státy a příslušnými orgány členských států i příslušnými orgány členských států a Komisí, decentralizovanými agenturami Unie a orgány třetích zemí; - podpora účinného prosazování a modernizace právního rámce Unie a jeho rychlého přizpůsobování neustále se měnícímu prostředí, a to včetně shromažďování údajů a analýz, studií, hodnocení a politických doporučení, pořádání ukázek činností a pilotních projektů, činností v oblasti komunikace a vývoje specializovaných nástrojů IT zajišťujících transparentní a účinné fungování vnitřního trhu. - poskytování různých forem podpory malým a středním podnikům; - usnadnění přístupu malých a středních podniků na trhy, podpora malých a středních podniků při řešení celosvětových a společenských problémů a internacionalizaci podnikání a posilování vedoucího postavení Unie v oblasti průmyslu v globálních hodnotových řetězcích (včetně sítě Enterprise Europe Network);

	- řešení překážek na trhu a administrativní zátěže a vytváření příznivého podnikatelského prostředí za účelem posílení postavení malých a středních podniků, aby mohly využívat výhod vnitřního trhu; - usnadnění růstu podniků, včetně rozvoje dovedností, a průmyslové transformace odvětví výroby a služeb; - podpora konkurenceschopnosti podniků a celých hospodářských odvětví i podpora využívání inovací malými a středními podniky a spolupráce v hodnotovém řetězci prostřednictvím strategického propojování ekosystémů a klastrů, včetně společné klastrové iniciativy; - posilování podnikatelského prostředí a podnikatelské kultury (včetně systému školení pro nové podnikatele) a podpora startupů, udržitelnosti a rozšiřování podniků. Aktivita v oblasti standardů by poté měly směřovat na podporu činností zaměřených na rozvoj, uplatňování, hodnocení a monitorování mezinárodních standardů v oblasti účetního výkaznictví a provádění auditů a dohledu nad jejich normalizačními procesy. Bližší podoba podporovaných opatření bude uveřejněna spolu s víceletým pracovním programem.
Předpokládaná alokace	Celkem: € 4.2 mld.
Míra financování	Velikost příspěvku EU bude pro jednotlivé podporované akce specifikována spolu s uveřejněním víceletého pracovního programu, a to v závislosti na podmínkách jednotlivých výzev pro dané oblasti.
Způsobilí žadatelé	Konkrétní podoba způsobilých žadatelů bude představena spolu s uveřejněním pracovního programu a jednotlivých výzev pro dané oblasti.
Odpovědný orgán	Evropská komise prostřednictvím následujících orgánů: - Vnitřní trh - DG GROW, DG TAXUD, DG JUST, DG COMP, DG FISMA - Konkurenceschopnost - DG GROW - Standardy/normy - DG GROW, DG FISMA - Spotřebitelé - DG JUST, DG FISMA - Statistika - EUROSTAT - Zdraví lidí, zvířat a rostlin - DG SANTE
Národní kontaktní místo	Dle dostupných informací není zatím určeno.
Užitečné odkazy/zdroje	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2018:0441:FIN (nařízení) http://www.edotace.cz/clanky/program-pro-jednotny-trh-zmena-pojeti-podpory-podnikani
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Vzhledem k různě orientovanému zaměření programu, jehož detailnější kontury zatím nejsou příliš známy, nelze jeho budoucí využitelnost pro účely měst a obcí zatím blíže specifikovat. Navzdory tomu lze však předpokládat, že čerpání prostředků z Programu pro jednotný trh bude pravděpodobnějším nepřímým způsobem, tj. prostřednictvím městských organizací.

3.8 EU pro zdraví

EU pro zdraví	
Oficiální název	EU4Health
Tematické zaměření	Zdraví
Stručné představení programu	Nový program EU pro zdraví reaguje na krizi způsobenou pandemií COVID-19, která zasáhla celý systém zdravotnictví, zdravotnický personál i ostatní zaměstnance ve zdravotnictví i pacienty. Program by měl výrazně přispět k nápravě situace po pandemii, a to především tím, že zlepší zdraví obyvatel EU, posílí odolnost systémů zdravotní péče a podpoří inovace v oblasti zdravotnictví. Program by měl odstranit nedostatky, jež odhalila krize COVID-19, a zajistit, aby byly systémy zdravotní péče v EU dostatečně odolné, a mohly tak čelit novým a budoucím zdravotním hrozbám. Program by tak měl mít zásadní význam pro zajištění toho, aby EU zůstala nejzdravějším regionem na světě, měla k dispozici veškeré dostupné nástroje pro řešení problémů v oblasti zdraví na úrovni jednotlivých členských států i na úrovni EU a byla připravena na jakékoli nové zdravotní hrozby, které mohou ohrozit obyvatelstvo EU.
Oblasti zájmu/struktura	Projekt nemá doposud stanovenou pevnou strukturu jako v případě jiných programů, nicméně podporované oblasti přímo vycházejí z jednotlivých cílů uvedených níže.
Cíle programu	<u>Obecné cíle:</u> 1) chránit občany Unie před vážnými přeshraničními zdravotními hrozbami; 2) zlepšit dostupnost léčivých přípravků, zdravotnických prostředků a dalších produktů a přispět k jejich cenové dostupnosti a podpořit inovace; 3) posílit zdravotnické systémy a pracovníky ve zdravotnictví, mimo jiné prostřednictvím digitální transformace a integrovanější a koordinovanější spolupráce mezi členskými státy, důsledného provádění osvědčených postupů a sdílení údajů s cílem zvýšit obecnou úroveň veřejného zdraví. <u>Specifické cíle:</u> 1) posílit schopnost Unie v oblasti prevence, připravenosti a reakce na vážné přeshraniční zdravotní hrozby a řízení zdravotních krizí, mimo jiné prostřednictvím koordinace, poskytování a využívání kapacit pro neodkladnou zdravotní péči, shromažďování údajů a doзору; 2) zajistit, aby byly v Unii k dispozici rezervy nebo zásoby produktů s významem pro krizi a rezerva lékařského, zdravotnického a podpůrného personálu, který bude mobilizován v případě krize; 3) podporovat akce zaměřené na zajištění odpovídající dostupnosti, přístupnosti a cenové dostupnosti produktů s významem pro krizi a dalších nezbytných zdravotnických potřeb; 4) posílit účinnost, dostupnost, udržitelnost a odolnost zdravotnických systémů, mimo jiné podporou digitální transformace, zavádění digitálních nástrojů a služeb, systémových reforem, uplatňování nových modelů péče a všeobecné zdravotní péče, a řešit nerovnosti v oblasti zdraví; 5) podporovat akce zaměřené na posílení schopnosti zdravotnických systémů zlepšit prevenci a propagaci zdraví, práva pacientů a přeshraniční zdravotní péči a podporovat excelenci lékařských a zdravotnických odborníků; 6) podporovat akce zaměřené na dozor, prevenci, diagnostiku a léčbu a péči v oblasti nepřenosných nemocí, zejména rakoviny; 7) posilovat a podporovat uvážlivé a účinné používání léčivých přípravků, zejména antimikrobiálních látek, a výrobu a likvidaci léčivých přípravků a zdravotnických prostředků šetrnější k životnímu prostředí;

	8) podporovat vypracování, provádění a prosazování právních předpisů Unie v oblasti zdraví a poskytovat vysoce kvalitní, srovnatelné a spolehlivé údaje s cílem podpořit tvorbu politik a monitorování a propagovat používání hodnocení dopadu příslušných politik na zdraví; 9) podporovat integrovanou spolupráci členských států, a zejména jejich zdravotnických systémů, včetně provádění preventivních postupů s velkým dopadem, a větší propojování prostřednictvím evropských referenčních sítí a jiných nadnárodních sítí; 10) podporovat příspěvek Unie k mezinárodním a celosvětovým iniciativám v oblasti zdraví.
Podporované aktivity	Návrh nařízení, kterým se zavádí program „EU pro zdraví“, vymezuje v rámci své přílohy (strana 1-5) základní oblasti pro akce, jako je zlepšení zdravotnických systémů jednotlivých států, opatření proti přenosným a nepřenositelným nemocem, přístupnost a cenová dostupnost léčiv a dalších produktů s významem pro krizi, viz odkaz níže. Z hlediska relevance podporovaných opatření pro města a obce se nejvíce nabízejí aktivity směřující k posílení vnitrostátních zdravotnických systémů, mezi které lze např. zařadit: • podpora akcí členských států k zavedení zdravého a bezpečného městského, pracovního a školního prostředí, aby bylo možné činit rozhodnutí vedoucí ke zdravému životnímu stylu a propagovat zdravé stravovací návyky, a to s ohledem na potřeby zranitelných skupin; • programy odborné přípravy pro lékařský a zdravotnický personál a programy dočasných výměn pracovníků; • podpora ke zlepšení zeměpisného rozdělení pracovníků ve zdravotnictví a vyvarování se „lékařských pouští“; • podpora budování kapacit pro investice do reforem zdravotnických systémů a realizaci těchto reforem (strategické plánování a přístup k vícezdrojovému financování); • podpora fungování evropských referenčních sítí a zařízení a provoz nových nadnárodních sítí stanovených v souladu s právními předpisy Unie v oblasti zdraví a podpora akcí členských států za účelem koordinace aktivit těchto sítí s fungováním vnitrostátních zdravotnických systémů; • podpora pro členské státy za účelem posílení administrativní kapacity jejich systémů zdravotní péče prostřednictvím referenčního srovnávání, spolupráce a výměny osvědčených postupů. Pro města, která navíc disponují vlastními zdravotnickými zařízeními (např. nemocnice zřízené městem), bude rozsah nepřímo financovatelných opatření podstatně širší – analytické, preventivní a koordinační činnosti, výzkum a vývoj, akce v oblasti rakoviny, zavádění digitálních služeb a procesů či aktivity týkající se léčivých přípravků, očkovacích látek a zdravotnických prostředků.
Předpokládaná alokace	Celkem: € 5,07 mld.
Míra financování	Velikost příspěvku EU bude pro jednotlivé podporované akce specifikována spolu s uveřejněním víceletého pracovního programu a jednotlivých výzev.
Způsobilí žadatelé	Konkrétní podoba způsobilých žadatelů bude představena spolu s uveřejněním pracovního programu a jednotlivých výzev. Vzhledem k zaměření programu a definici způsobilých subjektů dle nařízení, kterým se program zavádí, se bude jednat o různé právní subjekty (nikoliv fyzické osoby), které působí v oblasti veřejného zdraví a plní alespoň jeden ze specifických cílů programu a hraje účinnou úlohu na úrovni Unie. Finanční prostředky by měly být určeny především členským státům EU a zdravotnickým a nevládním organizacím.

Odpovědný orgán	Program „EU pro zdraví“ budou realizovat členské státy a nevládní a mezinárodní organizace, které mohou žádat o financování z prostředků EU ve formě grantů, cen a veřejných zakázek, a také Evropská komise a výkonné agentury EU prostřednictvím nepřímého řízení.
Národní kontaktní místo	Ministerstvo zdravotnictví (předpoklad)
Užitečné odkazy/zdroje	https://eu4health.eu/ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52020PC0405 (nařízení) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_20_956 https://ec.europa.eu/health/funding/eu4health_cs https://www.euroskop.cz/13/35171/clanek/verejne-zdravi-v-kvetnu-2020/ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/funding/docs/eu4health_factsheet_en.pdf
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Relevance programu pro města a obce bude závislá zejména na výši alokace, která bude přenechána k redistribuci členskými státy, a na konkrétní podobě podporovaných opatření v rámci jednotlivých pracovních programů. Bez ohledu na tyto parametry však lze předpokládat, že potenciální využitelnost programu bude podstatně větší v případě měst, která disponují vlastními zdravotnickými organizacemi (zřízené/založené městem). V takových případech může např. město podnítit kroky vedoucí k účasti těchto organizací v programu, a přeneseně tím přispět k řešení aktuálních problémů daného města v oblasti zdravotnictví.

3.9 Právo a hodnoty

Právo a hodnoty	
Oficiální název	Rights & Values
Tematické zaměření	Ochrana a prosazování práv a hodnot
Stručné představení programu	Tento nový program bude spolu s programem Spravedlnost tvořit součást nového Fondu pro spravedlnost, práva a hodnoty přispívajícího z rozpočtu EU k zachování otevřených, demokratických, pluralistických a inkluzivních společností. Pomůže rovněž posílit postavení lidí prostřednictvím ochrany a prosazování práv, hodnot a prostřednictvím dalšího rozvoje prostoru práva EU.
Oblasti zájmu/struktura	• Rovnost a práva • Angažovanost a účast občanů • Daphne (boj proti násilí)
Cíle programu	<u>Obecný cíl:</u> Chránit a prosazovat práva a hodnoty zakotvené ve Smlouvách EU, mimo jiné prostřednictvím podporování organizací občanské společnosti, za účelem zachování otevřených, demokratických a inkluzivních společností. <u>Specifické cíle:</u> 1) Podpora rovnosti a práv • předcházení nerovnosti a diskriminaci osob na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, postižení, věku nebo sexuální orientace a boj proti nim a podporu komplexních politik k prosazování rovnosti žen a mužů a antidiskriminace a jejich širokého uplatňování, jakož i na politiky v oblasti boje proti rasismu a všem formám nesnášenlivosti; • ochrana a prosazování práv dítěte, práv osob se zdravotním postižením, práv spojených s občanstvím Unie a práva na ochranu osobních údajů. 2) Podpora angažovanosti a účasti občanů na demokratickém životě Unie • zvýšení chápání Unie, její historie, kulturního dědictví a rozmanitosti ze strany občanů; • podpora výměn a spolupráce mezi občany různých zemí; podporu občanské a demokratické účasti umožňující občanům a zájmovým svazům sdělovat a veřejně vyměňovat stanoviska ke všem oblastem činnosti Unie. 3) Boj proti násilí • předcházení všem formám násilí na dětech, mladých lidech a ženách a na jiných rizikových skupinách a boj proti nim; • podporu a ochranu obětí tohoto násilí.
Podporované aktivity	Uvedené cíle programu budou naplňovány zejména prostřednictvím podpory následujících činností: • zvyšování povědomí, šíření informací s cílem zlepšit znalost politik a práv v oblastech, na něž se program vztahuje; • vzájemné učení prostřednictvím výměny osvědčených postupů mezi zúčastněnými stranami s cílem zlepšit znalosti a vzájemné porozumění a občanskou a demokratickou angažovanost; • analytické a monitorovací činnosti s cílem zlepšit porozumění situaci v členských státech a na úrovni EU v oblastech, na něž se program vztahuje,

	jakož i zlepšit provádění práva a politik EU; • vzdělávání relevantních zúčastněných stran s cílem zlepšit znalost politik a práv v oblastech pokrytí; • vývoj a údržba nástrojů informačních a komunikačních technologií; • posilování informovanosti občanů o evropské kultuře, historii a povědomí, jakož i pocitu sounáležitosti s Unií; • spojování Evropanů různých národností a kultur tím, že je jim dána možnost účastnit se činností týkajících se partnerství měst; • podporování a usnadňování aktivní účasti na tvorbě demokratičtější Unie, jakož i povědomí o právech a hodnotách prostřednictvím podpory organizací občanské společnosti; • financování technické a organizační podpory k provedení [nařízení (EU) č. 211/2011], čímž se podpoří výkon práva navrhnout iniciativy ze strany občanů a podpoří evropské občanské iniciativy; • rozvíjení kapacit evropských sítí na prosazování a další rozvoj práva, politických cílů a strategií Unie, jakož i podporování organizací občanské společnosti působících v oblastech, na něž se program vztahuje; • prohlubování znalostí o programu a šíření a přenositelnosti jeho výsledků a posilování dosahu na občany, mimo jiné vytvářením a podporováním sítě kanceláří / vnitrostátních kontaktních míst programu.
Předpokládaná alokace	Celkem: € 1,64 mld.
Míra financování	Velikost příspěvku EU bude pro jednotlivé podporované akce specifikována spolu s uveřejněním pracovního programu a jednotlivých výzev.
Způsobilí žadatelé	Konkrétní podoba způsobilých žadatelů bude představena spolu s uveřejněním pracovního programu a jednotlivých výzev. Vzhledem k zaměření jedné části programu na „Podporu angažovanosti a účasti občanů na demokratickém životě Unie“ a zkušenostem z končícího programu Evropa pro občany lze s určitostí předpokládat, že města a obce budou v tomto novém programu oprávněným žadatelem.
Odpovědný orgán	Evropská komise / DG Justice
Národní kontaktní místo	Ministerstvo spravedlnosti ČR (předpoklad)
Užitečné odkazy/zdroje	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52018PC0383R(01) (nařízení)
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Jako důsledek převzetí některé agendy z končícího programu Evropa pro občany budou města a obce moci z programu Právo a hodnoty čerpat prostředky především na projekty zaměřené na různá partnerství a síť evropských měst nebo na aktivity spojené s posilováními informovanosti o kultuře či historii.

3.10 Spravedlnost

Spravedlnost	
Oficiální název	Justice
Tematické zaměření	Podpora justice, spravedlnost, právo
Stručné představení programu	Nový program Spravedlnost podpoří další rozvoj evropského prostoru práva založeného na hodnotách Unie, právním státu, vzájemném uznávání a důvěře, zejména usnadněním přístupu ke spravedlnosti a podporováním justiční spolupráce v občanských a trestních věcech a zefektivněním vnitrostátních systémů soudnictví.
Oblasti zájmu/struktura	Program není rozdělen do specifických oblastí, jeho zaměření je určeno především základními cíli programu, viz níže.
Cíle programu	<u>Obecný cíl:</u> Příspěvek k dalšímu rozvoji evropského prostoru práva založeného na právním státu, vzájemném uznávání a vzájemné důvěře. <u>Specifické cíle:</u> 1) posílit usnadňovat a podporovat justiční spolupráci v občanských a trestních věcech a prosazovat právní stát mimo jiné podporou úsilí o zlepšení účinnosti vnitrostátních systémů soudnictví a výkonu rozhodnutí; 2) podporovat a prosazovat justiční vzdělávání s cílem podpořit společnou kulturu práva, justice a právního státu; 3) usnadňovat účinný přístup ke spravedlnosti pro všechny a účinnou právní ochranu, mimo jiné elektronickými prostředky, podporováním efektivních občanských a trestních řízení a prosazováním a podporováním práv obětí trestných činů, jakož i procesních práv podezřelých a obviněných osob v trestním řízení.
Podporované aktivity	Uvedené cíle programu budou naplňovány zejména prostřednictvím podpory následujících činností: • zvyšování povědomí, šíření informací s cílem zlepšit znalost politik a práva Unie, mimo jiné hmotného a procesního práva, nástrojů justiční spolupráce, příslušné judikatury Soudního dvora Evropské unie, a komparativního práva a evropských a mezinárodních norem; • vzájemné učení prostřednictvím výměny osvědčených postupů mezi zúčastněnými stranami s cílem zlepšit vzájemnou znalost a chápání občanského a trestního práva a právních a soudních systémů členských států, včetně právního státu, a posilování vzájemné důvěře; • analytické a monitorovací činnosti za účelem zlepšení znalostí a pochopení možných překážek bránících hladkému fungování evropského prostoru práva a zlepšení uplatňování práva a politik Unie v členských státech; • vzdělávání relevantních zúčastněných stran s cílem zlepšit znalost politik a práva Unie, mimo jiné hmotného a procesního práva, používání unijních nástrojů justiční spolupráce, příslušné judikatury Soudního dvora Evropské unie, právní terminologie a komparativního práva, • vývoj a údržba nástrojů informačních a komunikačních technologií s cílem zvýšit účinnost systémů soudnictví a zlepšit jejich spolupráci prostřednictvím informační a komunikační technologie, včetně přeshraniční interoperability systémů a aplikací; • rozvíjení kapacit klíčových evropských sítí a Evropských justičních sítí, včetně sítí zřízených právem Unie, s cílem zajistit účinné uplatňování a výkon práva Unie, podpořit a dále rozvinout právo, politické cíle a strategie Unie v oblastech

	pokrytých programem, jakož i podporování organizací občanské společnosti, jež jsou činné v oblastech, na které se program vztahuje; prohlubování znalostí o programu a šíření a přenositelnosti jeho výsledků a posilování dosahu na občany, mimo jiné vytvářením a podporováním sítě kanceláří / vnitrostátních kontaktních míst programu.
Předpokládaná alokace	Celkem: € 305 mil.
Míra financování	Velikost příspěvku EU bude pro jednotlivé podporované akce specifikována spolu s uveřejněním víceletého pracovního programu a jednotlivých výzev. V období 2014-2020 byla nejčastější velikost podpory EU cca 80 % způsobilých nákladů projektu.
Způsobilí žadatelé	Konkrétní podoba způsobilých žadatelů bude představena spolu s uveřejněním pracovního programu a jednotlivých výzev. Jelikož je však program navazuje na již zaběhlý program Spravedlnost z předchozího období, lze předpokládat, že tato podoba oprávněných příjemců bude obdobná, a bude se tak jednat především subjekty z oblasti justice (Ministerstvo spravedlnosti, Justiční akademie, Probační a mediační služba).
Odpovědný orgán	Evropská komise / DG Justice
Národní kontaktní místo	Ministerstvo spravedlnosti ČR
Užitečné odkazy/zdroje	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52018PC0383R(01) (nařízení) https://justice.cz/web/msp/primo-rizene-programy-eu
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Využitelnost programu Spravedlnost pro účely měst a obcí je patrně ze všech komunitárních programů nejnižší, a to nejenom vlivem nejnižší alokace, ale i obsahovým zaměřením. I přes to lze v závislosti na podrobnostech, které budou uveřejněny v pracovních programech, uvažovat o možné finanční podpoře nestátním organizacím činným v této oblasti (např. neziskové organizace zřízené městem zaměřené na občanská práva, resocializaci osob po výkonu trestu apod.).

3.11 Evropský sbor solidarity

Evropský sbor solidarity	
Oficiální název	European Solidarity Corps
Tematické zaměření	Solidarita, dobrovolnictví pro osoby 17 - 30 let
Stručné představení programu	Návrh nového programu staví na dosavadních úspěších Evropského sboru solidarity a získaných zkušenostech. Rozšiřuje dosah této iniciativy na více mladých lidí a na více potřebných komunit a začleněním iniciativy Humanitární dobrovolníci EU upevňuje hodnotu Evropského sboru solidarity coby jednoho kontaktního místa pro mladé lidi, kteří se chtějí angažovat v oblasti solidarity. Evropský sbor solidarity umožňuje mladým lidem získat cenné zkušenosti v rámci dobrovolnického výjezdu, zapojením se do pracovní stáže či získáním pracovních zkušeností v zahraničí. V rámci programu jsou podporovány dobrovolnické projekty a partnerství, stáže a pracovní místa a solidární projekty.
Oblasti zájmu/struktura	• Dobrovolnická činnost • Stáže a pracovní místa • Solidární projekty • Činnosti zaměřené na vytváření sítí • Opatření pro kvalitu a podporu
Cíle programu	<u>Obecný cíl:</u> Zvýšit účast mladých lidí a organizací na dostupných a vysoce kvalitních solidárních činnostech, a tím přispět k posílení soudržnosti, solidarity a demokracie v Unii a v zahraničí a současně reagovat na společenské a humanitární výzvy na místě, a to s vynaložením zvláštního úsilí na podporu sociálního začlenění. <u>Specifický cíl:</u> Poskytnout mladým lidem, včetně těch s omezenými příležitostmi, snadno dostupné příležitosti k zapojení se do solidárních činností v Evropě a v zahraničí a současně zlepšit a náležitě doložit jejich kompetence, jakož i usnadnit jejich zaměstnatelnost a přechod na trh práce.
Podporované aktivity	• Dobrovolnická činnost v oblasti solidarity • Stáže a pracovní místa v oblasti solidarity • Projekty v oblasti solidarity vedené mladými lidmi a prováděné alespoň pěti dobrovolníky • Dobrovolnická činnost na podporu operací humanitární pomoci (bývalá iniciativa Humanitární dobrovolníci EU) • Navazování kontaktů s cílem vytvořit pocit sounáležitosti se sborem (sítě absolventů, akce) • Opatření v oblasti kvality a podpůrná opatření, jako je pojištění, školení a osvědčení na konci působení
Předpokládaná alokace	Celkem: € 1,26 mld.
Míra financování	Velikost příspěvku EU bude pro jednotlivé podporované akce specifikována spolu s uveřejněním víceletého pracovního programu, který bude obsahovat údaje o výši částky přidělené každé akci i k rozdělení finančních prostředků mezi členské státy.
Způsobilí žadatelé	Mladí lidé ve věku 17 až 30 let, kteří se chtějí účastnit Evropského sboru solidarity, se zaregistrují prostřednictvím portálu tohoto sboru. V okamžiku zahájení

	dobrovolnické činnosti, stáže, zaměstnání nebo solidárního projektu však musí být mladému člověku nejméně 18 let a nejvýše 30 let. Evropský sbor solidarity je otevřen účasti veřejných nebo soukromých subjektů a mezinárodních organizací, a to za předpokladu, že jim byla udělena značka kvality Evropského sboru solidarity.
Odpovědný orgán	Evropská komise prostřednictvím agentury EACEA (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency / Výkonná agentura pro vzdělávání, audiovizí a kulturu)
Národní kontaktní místo	Dům zahraniční spolupráce - příspěvková organizace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a česká národní agentura pro mezinárodní vzdělávání
Užitečné odkazy/zdroje	https://www.dzs.cz/program/evropsky-sbor-solidarity https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52018PC0440R(01) https://europa.eu/youth/solidarity https://ec.europa.eu/youth/solidarity-corps_en https://eacea.ec.europa.eu/sites/european-solidarity-corps_en
Shrnutí využitelnosti pro města a obce	Účast českých měst a obcí v programu je zpravidla především zprostředkovaná, a to například ve formě informování cílové skupiny / občanů města o možnostech, které pro ně program nabízí. Další potenciální zapojení je skrze značku kvality Evropského sboru solidarity. Tato značka může být udělena vládní organizaci, orgánům místní samosprávy, nevládním organizacím i podnikům. Každý veřejný či soukromý subjekt z členského státu Evropské unie, který je držitelem značky kvality, může následně předkládat žádosti o financování dobrovolnické činnosti, stáží a pracovních míst.

4. Další možnosti financování projektů měst a obcí na centrální úrovni EU

V této kapitole nyní blíže představíme další možnosti financování projektů měst a obcí, které bude díky mechanismům Evropské unie a jejím institucím v následujícím období možné využít.

Nežli však přistoupíme k samotné analýze těchto finančních mechanismů, je na tomto místě vhodné nejprve rozvést podstatné změny v plánovaném rozpočtu EU, jehož navrhovaná struktura dává městům a obcím další jedinečné příležitosti k získání dodatečných finančních prostředků. Tyto dramatické změny v rozpočtu vznikly v důsledku vytvoření zcela nových nástrojů a iniciativ připravených Evropskou komisí, a to za účelem pomoci při nápravě hospodářských a sociálních škod způsobených koronavirovou pandemií.

Záchranný plán předkládaný Evropskou komisí představuje robustní finanční injekci, která má za cíl ekonomicky nastartovat Evropu, a připravit tak lepší budoucnost pro další generace. Jednotlivé nástroje, kterými tak hodlá Evropská unie učinit, jsou stručně představeny v následující sekci.

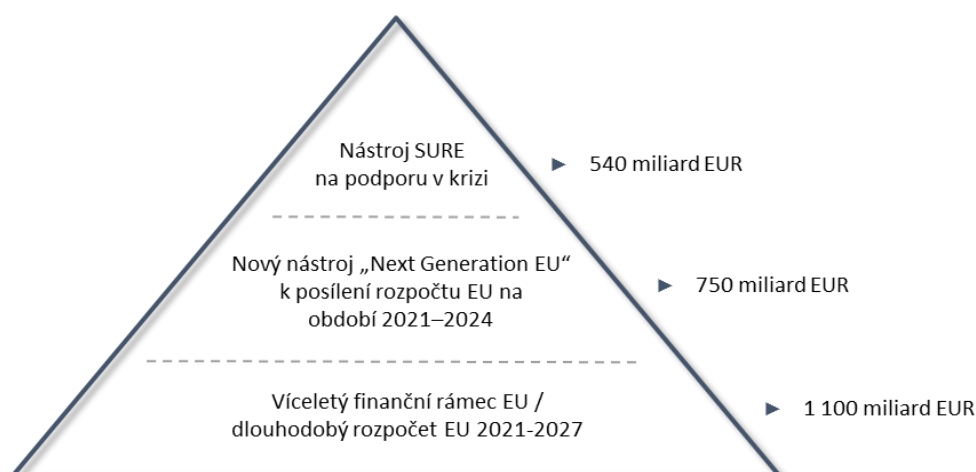
4.1 Nový rozpočet EU - motor evropského plánu na oživení

V návaznosti na dohodu, které bylo dosaženo v Evropském parlamentu a Radě, Evropská komise navrhuje výrazně posílit rozpočet EU, a tím katalyzovat ekonomickou situaci v celé Evropě. Přístup Komise je postaven na obrovské investiční aktivitě, pomocí níž hodlá uchopit tuto novou výzvu jako příležitost, a to nejenom k podpoře oživení ekonomiky, ale také k dosažení svých dlouhodobých politických cílů jako je například digitalizace či ochrana životního prostředí.

Pro tuto bezprecedentní mobilizaci investic Evropská unie využije tři základních stavebních kamenů:

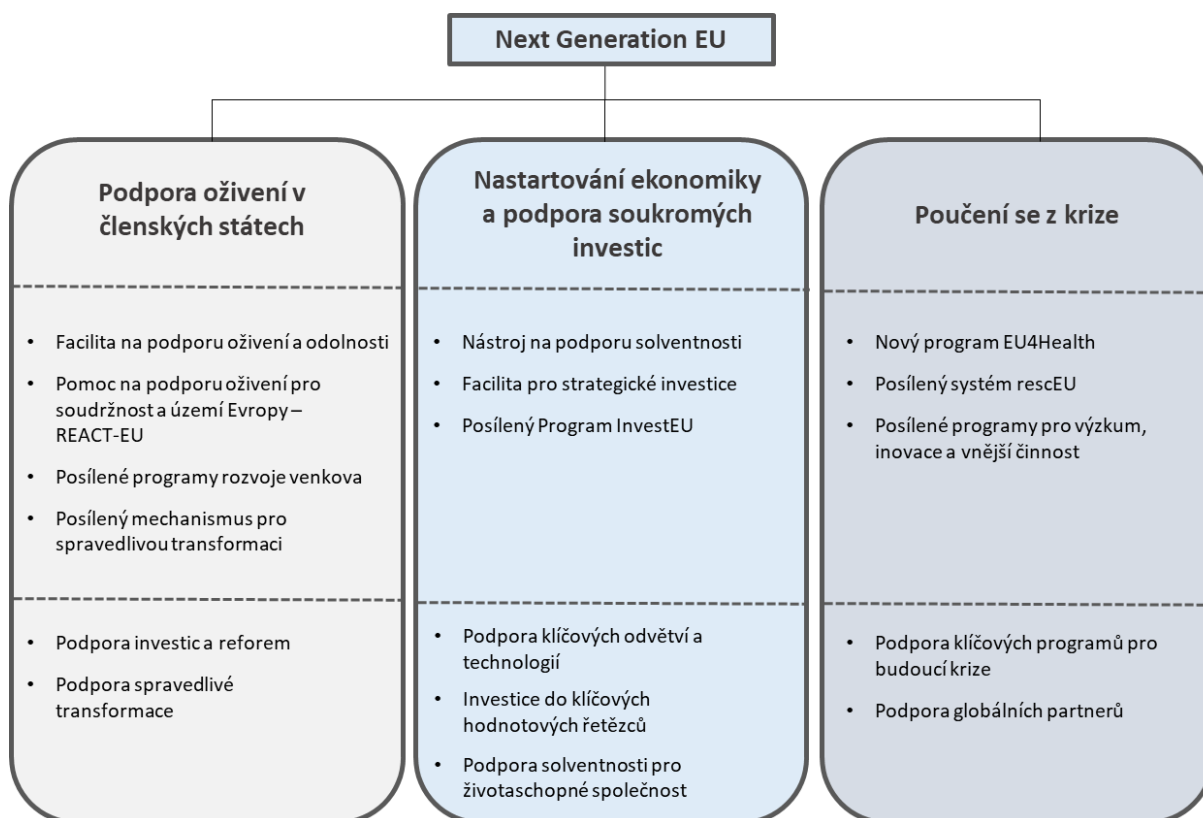
- 1) Nový nástroj „Next Generation EU“ účelově vytvořený k posílení rozpočtu EU novými finančními prostředky získanými na finančních trzích na období 2021-2024
- 2) Posílený dlouhodobý rozpočet Evropské unie na období 2021-2027
- 3) Dočasné čerpání z nástroje SURE na podporu podniků a zaměstnanců postižených krizí pro 16 členských států včetně České republiky

Celková finanční alokace z těchto souhrnných nástrojů EU činí až 2 390 miliard EUR, z čehož 1 290 miliard EUR tvoří výjimečná opatření specificky přijatá k boji EU s dopady krize.

Hlavním motorem pro oživení jednotlivých ekonomik a implementaci navrhovaných opatření bude nepochybně nástroj „**Next Generation EU**“, který je dočasný a disponuje kapacitou 750 mld. EUR. Tyto prostředky budou získány na finančních trzích, a to vydáním dluhopisů jménem Evropské unie. Příslušné prostředky budou následně prostřednictvím grantů a půjček směřovány na specifické potřeby a účely souvisejících s dopady krize. V pozdější fázi programového období Komise předpokládá předložení dalších opatření, které by měly usnadnit splácení vypůjčeného balíku tržního financování, a tím dále přispívat ke snížení tlaku na státní rozpočty jednotlivých členských států.

Reakce EU na krizi je soustředěna především na první roky programového období, kdy je potřeba oživení jednotlivých ekonomik nejdůležitější. Účelově připravený nástroj „Next Generation EU“ je zaměřen na veškeré dotčené subjekty a je postaven na řadě nástrojů, které jsou strukturovány do následujících tří základních pilířů.

Pilíř I - Podpora členským státům

Převážná část prostředků z nástroje „Next Generation EU“ (přes 80 %) bude využita na podporu veřejných investic a klíčových strukturálních reforem v členských státech. Pomoc tak bude soustředěna tam, kde jsou dopady krize a kde je potřeba zvýšit stávající odolnost největší. Pro plnění tohoto záměru budou využity následující nástroje:

Evropská facilita na podporu oživení a odolnosti

- Využití: Investice a reformy, včetně investic do zelené a digitální transformace.
- Mechanismus: Granty a úvěry/půjčky v rámci provádění vnitrostátních plánů členských států na podporu oživení a odolnosti vypracovaných v souladu s cíli krátkodobého plánu (semestru) EU.
- Rozpočet: 560 miliard EUR, z toho 310 miliard EUR na granty a 250 miliard EUR na úvěry.

- Distribuční klíč: Dostupné všem členským státům, zaměřením na nejvíce postižené země. Členské státy předloží národní plány na podporu oživení a odolnosti, které budou obsahovat program investic a reforem na další roky, jakož i investiční a reformní balíčky, které mají být v rámci facility financovány. Komise následně tyto plány na základě jejich dopadu zhodnotí a příslušné zdroje v souladu s cíli tohoto nástroje přidělí. Spolufinancování ze strany členských států nebude požadováno.

Pomoc na podporu oživení pro soudržnost a území Evropy (REACT-EU)

- Využití: Investice do zotavení trhů práce - dotace na zaměstnanost, režimy zkrácené pracovní doby a opatření na podporu zaměstnanosti mladých lidí, podporu systémů zdravotní péče a poskytování zásadní podpory likvidity na provozní kapitál malým a středním podnikům. Část zdrojů lze rovněž využít na pomoc lidem trpícím potravinovou a materiální deprivací.
- Mechanismus: Pružné granty v rámci dosavadní politiky soudržnosti pro obce, nemocnice a podniky prostřednictvím řídicích orgánů členských států.
- Rozpočet: 55 miliard EUR z dodatečných finančních prostředků v rámci politiky soudržnosti na období 2020-2022.
- Distribuční klíč: Dodatečné prostředky budou realizovány prostřednictvím změny stávajících programů nebo nového specializovaného programu předloženého členským státem a přijatého Komisí. Financování bude přidělováno podle závažnosti hospodářských a sociálních dopadů krize a relativní prosperity jednotlivých členských států. Spolufinancování ze strany členských států nebude požadováno.

Podpora spravedlivé transformace

Komise dále navrhuje podpořit přechod ke klimatické neutralitě prostřednictvím fondů z nástroje Next Generation EU. Za tímto účelem Komise navyšuje finanční prostředky Fondu pro spravedlivou transformaci na 40 miliard EUR, což by mělo pomoci zmírnit sociálně-ekonomické dopady transformace v nejvíce postižených regionech. Komise rovněž navrhuje navýšit rozpočet Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova o 15 miliard EUR na podporu venkovských oblastí při provádění nezbytných strukturálních změn v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu.

Pilíř II - Nastartování ekonomiky

Urgentnost reakce je pro nastartování hospodářství naprosto klíčová, a proto je nezbytné vytvořit takové podmínky pro oživení, které budou hnací silou pro investice soukromého sektoru do klíčových odvětví a technologií. Za tímto účelem Komise představila nový nástroj na podporu solventnosti, který poskytne naléhavou kapitálovou podporu zdravým podnikům ohroženým krizí. Komise rovněž navrhuje posílit stěžejní evropský investiční program InvestEU a dále vytvořit novou facilitu pro strategické investice, která má za cíl investovat do klíčových hodnotových řetězců se zásadním významem pro budoucí odolnost a strategickou autonomii Evropy.

Nástroj pro podporu solventnosti

Nový nástroj na podporu vlastního kapitálu životaschopných podniků, které se v důsledku koronavirové krize potýkají s obtížemi.

- Využití: Kapitálová podpora životaschopných podniků ze všech hospodářských odvětví s cílem řešit problémy v oblasti solventnosti a likvidity způsobené koronavirovou pandemií a pomoci jim při realizaci zelené a digitální transformace.

- Mechanismus: Poskytnutí rozpočtové záruky EU skupině Evropské investiční banky za účelem mobilizace soukromého kapitálu (prostřednictvím finančních zprostředkovatelů, například nezávisle spravovaných fondů nebo zvláštních účelových jednotek).
- Rozpočet: 31 miliard EUR
- Distribuční klíč: Na základě poptávky dostupné všem členským státům se zaměřením na ty, které byly obzvláště zasaženy koronavirovou krizí a které jsou méně schopné intervence prostřednictvím vnitrostátních programů státní podpory, a v nejvíce postižených odvětvích.

K programu InvestEU blíže viz kapitola 4.2 níže.

Pilíř III - Poučení se z krize

Současná krize zdůraznila hodnotu evropské spolupráce a zároveň jasně ukázala, že Evropská unie musí urychleně posílit svou schopnost reagovat na krize. Komise mj. pro tento účel navrhuje nový program EU4Health (viz kapitola 3.8 výše), jehož cílem je posílit zdravotní bezpečnost a připravit se na budoucí zdravotní krize. Dále bude rozšířen a posílen mechanismus civilní ochrany Unie (rescEU), který by měl vybavit EU k tomu, aby se připravila na budoucí krize a dokázala na ně adekvátně a včas reagovat.

Mechanismus civilní ochrany unie / rescEU

Posílení schopnosti mechanismu civilní ochrany Unie reagovat na mimořádné události velkého rozsahu. Rozšířené kapacity programu rescEU by měly EU umožnit rozvoj a získávání potřebných kapacit v oblasti zásob spolu s příslušnými kapacitami pro distribuci (např. sklady, dopravní prostředky a obecná logistická podpora). Tento mechanismus by měl rovněž zahrnovat vylepšený integrovaný živý komunikační systém přístupný všem členským státům, díky kterému by mohly být příslušné zdroje kdykoli aktivovány.

- Využití: Infrastruktura pro reakci na mimořádné události v oblasti zdraví: skladovací kapacita, systémy pro přepravu léků, lékařů a pacientů v rámci EU nebo ze zemí mimo EU.
- Mechanismus: Granty a zadávání veřejných zakázek řízené Evropskou komisí.
- Rozpočet: 3,1 miliardy EUR.
- Distribuční klíč: Centrálně řízený program, z něhož budou mít prospěch všechny členské státy.

4.2 Finanční nástroje využitelné pro rozvoj měst a obcí

Jak již bylo diskutováno výše, rámcový přehled záchranných mechanismů je doposud stále ve fázi příprav, a většina nezbytných procesních detailů tak bude představena až po konci roku 2020. V tuto chvíli však již existuje široká nabídka fungujících finančních nástrojů EU, které lze ze strany českých měst a obcí využívat, a to bez ohledu na tento záchranný plán EU či změnu programového období jako takovou. Obecně můžeme tyto nástroje shrnout jako určitý způsob nedotačního financování či odborného poradenství poskytovaného institucemi EU, a to za pomoci jejích účelových nástrojů.

Za „nedotační“ financování lze v běžném slova smyslu označit dočasné poskytnutí finančních prostředků, u nichž se očekává, že budou v určitém časovém horizontu vráceny. Jako hlavní zdroje financování pro investice do rozvoje měst lze v tomto ohledu mj. označit:

- banky veřejného sektoru
- komerční banky

- komunální/projektové dluhopisy
- rozvojové banky
- správce fondů či leasing.

Pro účely studie se v této části zaměříme zejména na příležitosti, které přicházejí od nejdůležitějších rozvojových bank s aktivním působením v České republice, a to:

- i. Evropská investiční banka (EIB)
- ii. Rozvojová banka Rady Evropy (CEB)

Vzhledem ke skutečnosti, že specifické programy Světové banky určené na rozvoje měst nejsou na investice v České republice v současné době zaměřeny a v případě Evropské banky pro obnovu a rozvoj již ČR navíc dospěla do statutu dárce (ČR již není přímým příjemcem operací, a naopak přispívá k programům prováděným bankou v jiných zemích), jsou to právě tyto dvě multilaterální banky (EIB a CEB), které přinášejí nejvíce možností k finanční podpoře či odbornému poradenství. Obě banky mají navíc stálou historii podpory investic v České republice, a proto je bližší představení některých z jejich mechanismů pro účely této studie relevantní a potenciálně prospěšné.

4.2.1 Evropská investiční banka

Základní poučení

- Evropská investiční banka je banka Evropské unie, která zastupuje zájmy členských států EU. Jejími akcionáři jsou země EU. Spolu s Evropským investičním fondem (EIF) tvoří skupinu EIB.
- EIB poskytuje dlouhodobé zdroje k financování projektů přispívající k naplnění politik a cílů EU. EIB rovněž poskytuje v různé formě technické a finanční poradenství, zejména v rámci přípravy a provádění jednotlivých projektů.
- Financování je přidělováno průběžně. Financování je refundovatelné a projekty musí být splatné (ekonomicky životaschopné).
- EIB standardně finančně podporuje projekty, u nichž celkové investiční náklady přesahují 25 mil. EUR. Rámcové půjčky s rozpočtem nad 100 mil. EUR jsou možné i pro několik menších sdružených projektů.
- Skupina EIB hraje klíčovou úlohu v investičním plánu pro Evropu (tzv. Junckerův plán), který představuje stěžejní iniciativu EU pro zrychlení investic v Evropě.
- V České republice dosáhly úvěry EIB v roce 2019 celkového objemu 1,3 mld. EUR. Podpora poskytnutá skupinou EIB v rámci České republiky představovala 0,68 % jejího HDP, což odpovídá 11. místu mezi členskými státy EU.
- Většina regionů České republiky je plně způsobilá pro úvěry EIB. Banka například v roce 2018 poskytla 27,4 mil. EUR Jihomoravskému kraji na zlepšení infrastruktury, stimulaci hospodářství či na lepší veřejné služby v oblasti zdravotní a sociální péče. Součástí těchto projektů byla mj. rekonstrukce veřejných budov, škol a sportovních zařízení, zařízení sociální péče nebo realizace opatření vedoucí ke snížení nákladů na energie.

Plzeňskému městskému dopravnímu podniku poskytla EIB finanční prostředky ve výši 50 mil. EUR. Tento úvěr pomáhá městu Plzeň realizovat jeho udržitelnou strategii v oblasti dopravy, jejímž cílem je zlepšovat městskou hromadnou dopravu a zároveň minimalizovat negativní dopady dopravy na životní prostředí a život ve městě. Finanční prostředky od EIB umožnily nákup desítek tramvají a trolejbusů, které nahradily stará vozidla. Součástí projektu je i rekonstrukce vozoven a modernizace elektrické rozvodné sítě.

- Všechny finanční/investiční nástroje EU budou sloučeny do nového programu InvestEU 2021-2027. Program bude realizován s EIB, ale jako novinka také s dalšími finančními institucemi, jako jsou EBRD nebo CEB, s cílem lépe řešit místní rozměr projektů. Jedním z hlavních smyslů zavádění programu InvestEU bude provázání tohoto nástroje s ostatními programy EU, tj. bude sloužit například jako vhodný zdroj pro dofinancování projektů podpořených z jiného komunitárního/operačního programu.

Základní okruhy poskytovaných služeb

EIB vyvinula řadu sofistikovaných nástrojů na podporu veřejných a soukromých subjektů přímo nebo prostřednictvím zprostředkovatelů, které jsou představeny níže.

Půjčky/úvěry	Individuální projektové půjčky Projekty nad 25 mil. EUR	Zprostředkované půjčky prostřednictvím místních bank
	Rizikový kapitál Pro manažery fondů investujících do high-tech a rozvoj malých a středních podniků	Rizikový dluh Pro malé, vysoce rizikové a inovativní projekty
	Mikrofinancování Investice do vlastního kapitálu a fondu	Zařízení pro společné investice Společně s dalšími fondy a investičními partnery
Propojování finančních nástrojů	Strukturované financování Dodatečná podpora prioritních projektů (zejména velkých infrastrukturních projektů v dopravě a energetice)	Záruky Projektové dluhopisy
	Financování pro malé a střední podniky	Finanční nástroje ESIF
	Soukromé financování energetické účinnosti Financování investic do energetické účinnosti prostřednictvím finančních zprostředkovatelů	Nástroj pro financování přírodního kapitálu Podpora investic souvisejících s biologickou rozmanitostí, přizpůsobením se změně klimatu
	Nástroj záruky pro půjčky na projekty transevropské dopravní sítě Nástroj pro krytí rizik pro projekty TEN-T financované z CEF	
Poradenské služby	Technické a finanční odborné znalosti pro vývoj a provádění investičních projektů a programů a pro zlepšení institucionálních a regulačních rámců. V rámci EIB byly vytvořeny různé poradenské iniciativy, které jsou uvedeny v kapitole níže.	

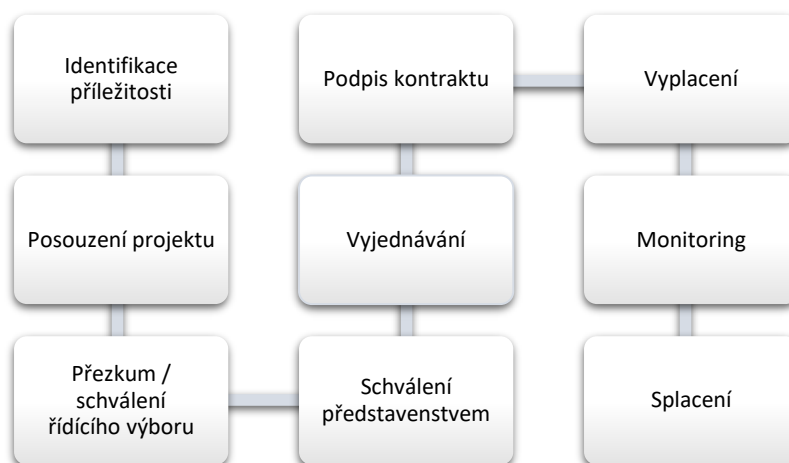
Klíčové vlastnosti individuálních projektových úvěrů

Jedním z hlavních produktových nástrojů Evropské investiční banky jsou nepochybně projektové úvěry, které disponují několika základními průřezovými vlastnostmi, jenž se v průběhu času výrazně nemění.

Co?	Střednědobé a dlouhodobé půjčky/úvěry na částečné financování projektů podporovaných společnostmi nebo subjekty soukromého a veřejného sektoru či partnerství veřejného a soukromého sektoru
Pro koho?	Korporace Středně velké podniky Partnerství veřejného a soukromého sektoru / účelové subjekty Veřejná správa a místní orgány Státní podniky
Velikost půjčky	EIB půjčuje na jednotlivé projekty, u nichž celkové investiční náklady přesahují 25 mil. EUR. Půjčky mohou pokrýt až 50 % celkových nákladů na investice (v průměru je podíl půjčky EIB přibližně jedna třetina). V některých případech mohou být jednotlivé půjčky schváleny pro středně velké organizace, kde je požadovaný objem úvěru mezi 7,5 -25 mil. EUR. Složené úvěry: nástroj EIB k financování víceletých investičních programů pomocí jediné „rámcové půjčky“ zahrnující širokou škálu projektů, obvykle vedených vnitrostátním nebo místním subjektem veřejného sektoru a nejčastěji zahrnující infrastrukturu, energetiku, dopravu a městské renovace.
Podmínky	Projekty musí být v souladu s úvěrovými cíli EIB a musí být ekonomicky, finančně, technicky a ekologicky „nezávadné“.

Projektový cyklus

Jednotlivé projektové půjčky musí projít specifickým postupem EIB. To může trvat 6 týdnů až 18 měsíců, v závislosti na rozsahu projektu a jeho složitosti.

Podporovaná odvětví

EIB investuje do různých odvětví, která se odvíjí od dlouhodobých priorit a cílů EU. Mezi taková odvětví lze v kontextu projektů relevantních pro města a obce mimo jiné zahrnout:

Digitální ekonomika Mobilní síť Pevné širokopásmové síť Přenosové síť	Dostupnost, mobilita Podpora investičních projektů pro městskou mobilitu, železnici, letectví, námořní dopravu a silniční dopravu	Energetika Obnovitelná energie Energetická účinnost v sociální a městské infrastruktuře a službách
---	---	---

Aplikace a služby IKT		
Vzdělávání Investice, které zvyšují kapacitu a zlepšují kvalitu vzdělávacích zařízení, zejména modernizace školských zařízení, podporou programů odborné přípravy a dalšího vzdělávání nebo financováním programů studentských půjček nebo celoevropských programů mobility studentů		
Regionální rozvoj Podpora členských států při provádění grantových projektů usnadněním nezbytného spolufinancování na vnitrostátní úrovni	Městská agenda Investice do inteligentních měst Podpora projektů SC prostřednictvím přímých půjček nebo prostřednictvím zprostředkovatelů	Nízkouhlíková ekonomika a životní prostředí Sanace míst s ekologickou zátěží a revitalizace brownfieldů Vytvoření zázemí pro udržitelný rozvoj

Vybrané iniciativy a nástroje EIB

Rámcové půjčky pro města

Tento nástroj EIB je určen k financování dlouhodobého investičního programu pro města či regiony. Na rozdíl od investičních půjček používaných pro jednotlivé intervence umožňuje tento mechanismus financování menších projektů (nedosahující investičního limitu 25 mil. EUR stanoveného bankou pro jednotlivé projekty), které jsou sloučeny do širšího investičního plánu. Nástroj může být použit pro jednotlivá města nebo skupiny měst (regionů) k financování jejich střednědobých a dlouhodobých investičních potřeb.

Celková velikost investičního programu financovaného v rámci rámcového úvěru je obvykle přes 100 mil. EUR, přičemž rámcový úvěr EIB poskytuje až 50 % celkového financování. Tyto rámcové půjčky lze použít k financování několika malých a středních projektů, v rozsahu 1-50 mil. EUR, po dobu obvykle 3-5 let.

Půjčky lze kombinovat s granty EU, pokud celková částka EIB + EU nepřesahuje 90 % celkového investičního programu (70 % v rozvinutých regionech). Financování EIB se nepovažuje za státní podporu, ale EIB přezkoumává, zda byly aspekty státní podpory přiměřeně řešeny pro veřejné financování mimo EIB.

Rámcové půjčky lze použít k financování projektů, které jsou již ve výstavbě, za předpokladu, že nejsou v době hodnocení EIB z více jak 50 % fyzicky kompletní.

Některá města a regiony používají rámcové půjčky EIB k zajištění požadavku na spolufinancování projektů využívajících Evropské strukturální a investiční fondy. V rámci České republiky využily/využívají multisektorové půjčky například města Brno, Olomouc, Ostrava či Plzeň, z hlediska regionů poté Moravskoslezsko, Vysočina nebo Zlínsko.

Klíčové vlastnosti:

- vypůjčovatelem je obvykle město nebo region (kraj), které mohou půjčovat finanční prostředky městským nebo regionálním společnostem. Ty jsou poté odpovědné za provádění projektů (např. společnosti v městské dopravě či vodním hospodářství);
- seznam odvětví, na něž se rámcová půjčka vztahuje, musí být předem dohodnut mezi EIB a příslušným městem/regionem;
- hodnocení jednotlivých projektů financovaných prostřednictvím rámcové půjčky EIB závisí na velikosti individuálního projektu:

- Projekty do 25 mil. EUR vybírá příjemce půjčky, EIB pouze potvrzuje výběr a přidělování projektů na půjčku po výplatě.
- Projekty v kategorii 25 – 50 mil. EUR musí být jako první schváleny EIB.
- V případě projektů nad 50 mil. EUR je třeba samostatné hodnocení a schválení ze strany EIB.

Podmínky půjčky:

- splatnost úvěru 20–25 let odpovídající ekonomické životnosti infrastruktury
- ceny založené na nákladech EIB na fondy zajištěné ratingem AAA plus marže
- vyplacení předem až do výše 30 % z poskytnuté půjčky
- půjčku lze čerpat v tranších bez poplatků/sankcí za nečerpané tranše
- úvěr EIB může financovat až 50 % celkových nákladů investičního programu (může být > 50 % na jednotlivé projekty, pokud průměr programu zůstane < 50 %).

Evropské centrum pro investiční poradenství a iniciativa URBIS

Evropské centrum pro investiční poradenství (EIAH) má v rámci investičního plánu pro Evropu podobu partnerství mezi Evropskou investiční bankou a Evropskou komisí a představuje druhý pilíř Investičního plánu pro Evropu. EIAH poskytuje poradenské služby evropským navrhovatelům projektů při identifikaci, přípravě i rozvoji investičních projektů. Centrum funguje jako jednotné místo pro komplexní nabídku poradenství a služeb odborné pomoci, které jsou poskytovány skupinou EIB, EK, řídicími orgány nebo Národními propagačními institucemi (NPI).

Do prosince 2019 zpracovalo EIAH celkem 35 žádostí o poradenství z České republiky, od požadavků na informace až po žádosti o odbornou asistenci a financování.

Služby EIAH jsou dostupné veřejným i soukromým předkladatelům projektů. Pro veřejný sektor jsou poradenské služby poskytované EIAH zdarma.

V rámci EIAH vznikla nová specializovaná platforma pro městské investice URBIS, která byla zřízena za účelem poskytování podpory městům, usnadnění a urychlení městských investičních projektů a programů.

URBIS může těmto subjektům poskytovat na „míru šité“ technické a finanční poradenství mj. v následujících oblastech:

- strategické plánování a přizpůsobení, stanovení priorit a optimalizace investičních programů/projektů
- posouzení stávajících a potenciálních projektů a upřednostnění klíčových projektů
- technická analýza konkrétních projektů ve většině fází projektového cyklu
- poradenství ke zvýšení kvality investic a jejich financovatelnosti
- finanční a ekonomická analýza, analýza poptávky, přezkum návrhů žádostí o dotace, kontrola kvality dokumentace a poradenství při zřízení jednotky pro realizaci projektu atd.

Evropský fond pro strategické investice (EFISI)

EFISI je společná iniciativa Evropské komise a EIB, jejímž cílem je mobilizovat financování strategických projektů podporou projektů s vyšším rizikem ve srovnání s běžnými

úvěrovými podmínkami. Pomocí záruk poskytnutých EFSI se tak skupina EIB může zapojit do těchto rizikovějších projektů, a povzbudit tak soukromé investory k účasti na financování strategických projektů.

EFSI podporuje strategické investice v klíčových oblastech, jako je infrastruktura, energetická účinnost a obnovitelná energie, výzkum a inovace, životní prostředí, zemědělství, digitální technologie, vzdělávání či zdravotnictví. Pomáhá také malým podnikům při zakládání, růstu a rozšiřování poskytováním rizikového financování.

Zhruba 40 % z celkových investic EFSI bylo soustředěno do sektoru VaV a inovací, obdobný podíl cca 40 % směřovalo na podporu malých společností a téměř 20 % bylo poté věnováno digitálnímu sektoru.

Proces získání financování z EFSI je do značné míry stejný jako u tradiční půjčky EIB. Existuje pouze jeden další krok: jakmile je projekt navržen na podporu v rámci tzv. Junckerova plánu, skupina nezávislých odborníků ověří, zdali jsou splněna kritéria způsobilosti EFSI.

Investiční fond bude dále pokračovat i po roce 2020 v rámci zastřešujícího programu InvestEU. Program bude navíc posílen o novou facilitu pro strategické investice a nástroj na podporu solventnosti.

Klíčové vlastnosti:

- řeší nedostatek financování s vyšším rizikem
- podpora rozvoje městské infrastruktury, revitalizace, financování malých a středních podniků, orientace na výzkum, vývoj a inovace
- zprostředkování prostřednictvím veřejných finančních institucí, bank a fondů
- vyšší rizikový profil než typické operace EIB
- může být doprovázena poradenskou podporou prostřednictvím poradního centra
- může využít další zdroje
- žádný dotační prvek.

Nabízené produkty:

- dlouhodobé půjčky na projekty s vyšším rizikem
- podřízené půjčky
- vlastní kapitál a kvazi kapitál
- investiční půjčky
- přímý úvěr na konkrétní investiční projekt nebo program
- investice do fondu atd.

JASPERS

Jedná se o další nástroj technické pomoci zaměřený na podporu přípravy projektů financovaných EU. Specializuje se na velké projekty, jejichž celkové náklady přesahují 50 mil. EUR pro environmentální projekty a 75 mil. EUR pro dopravu nebo jiná odvětví. K těmto prahovým hodnotám však existuje flexibilita v případě malých zemí nebo v případech, kdy projekty slouží jako pilotní akce k zavedení osvědčených postupů.

Nástroj JASPERS může zahrnovat přípravu projektů v různých odvětvích, včetně infrastruktury, inteligentního rozvoje nebo energetiky.

JASPERS pomáhá městům a regionům absorbovat evropské prostředky prostřednictvím vysoce kvalitních projektů tím, že nabízí bezplatnou pomoc místním orgánům a promotérům v jakékoli fázi projektového cyklu od počátečních fází koncepce projektu až po konečnou žádost o financování EU. Mezi takové typy pomoci mj. patří:

- přezkum a doporučení projektu
- strategická podpora, budování kapacit
- podpora provádění
- nezávislá kontrola kvality atd.

V rámci České republiky bylo v roce 2019 dokončeno deset projektů za pomoci nástroje JASPERS, z nichž šest bylo realizováno v oblasti dopravy.

ELENA

Iniciativa Evropská energetická pomoc na místní úrovni (ELENA) poskytuje granty na technickou pomoc při zavádění opatření na úsporu energie, distribuce energie z obnovitelných zdrojů a programů městské hromadné dopravy. Nástroj byl vytvořen Evropskou komisí a Evropskou investiční bankou na podporu přípravy ambiciózních a rozsáhlých investičních programů v těchto dvou hlavních oblastech:

Energetická účinnost a budování integrované obnovitelné energie

- veřejné a soukromé budovy, komerční a logistické nemovitosti a místa, pouliční a dopravní osvětlení pro zvýšení energetické účinnosti
- integrace obnovitelných zdrojů energie do zastavěného prostředí - např. solární fotovoltaika (PV) na střechách, solární tepelné kolektory a biomasa
- investice do renovace, rozšíření nebo výstavby nových sítí, včetně sítí založených na kombinované výrobě tepla a elektrické energie (CHP), decentralizovaných systémů KVET
- místní infrastruktura včetně inteligentních sítí, informačních a komunikačních technologií
- infrastruktura pro energetickou účinnost, energeticky účinné městské vybavení a propojení s dopravou.

Městská doprava a mobilita

- investice na podporu využívání a integrace olejů na alternativní paliva do městské mobility
- investice do zavádění rozsáhlých a energeticky účinných opatření v oblasti dopravy a mobility v městských oblastech, včetně osobní dopravy, nákladní dopravy atd.

ELENA obvykle podporuje programy nad 30 mil. EUR s tříletým prováděcím obdobím pro energetickou účinnost a čtyřletým pro městskou dopravu a mobilitu a může pokrýt až 90 % nákladů na technickou pomoc/přípravu projektu. Menší projekty mohou být podporovány, pokud jsou integrovány do větších investičních programů.

Roční grantový rozpočet v rámci tohoto nástroje se pohybuje kolem 40–50 mil. EUR. Projekty se vyhodnocují (granty se zpravidla přidělují) na základě zásady „kdo dřív přijde, je dřív na řadě“. ELENA může poskytovat pomoc při vývoji projektů veřejným i soukromým subjektům.

V České republice je aktuálně příjemcem podpory z programu ELENA Středočeský kraj, kterému program přispěl částkou 2,4 mil. EUR určenou na komplexní rekonstrukci přibližně

170 veřejných budov, zlepšení energetické účinnosti, snížení emisí skleníkových plynů a mobilizaci investic ve výši 61,4 milionů EUR.

InvestEU

Program InvestEU zastřeší množství finančních nástrojů EU, které jsou v současné době k dispozici a které nově vzniknou od roku 2021 s cílem podpory investic v EU.

Jeho úlohou bude stimulovat více investic do výzkumu a inovací, zejména ze soukromého sektoru, doplní národní/regionální iniciativy a znásobí jejich efekt. Tento program nenarušuje trh obdobně jako dotace a jeho intervence pouze řeší mezery ve financování.

Klíčovým znakem programu InvestEU je snižovat riziko u projektů, aby přilákaly financování ze soukromých zdrojů.

Nový program se bude skládat z fondu InvestEU, poradenského/asistenčního centra InvestEU (InvestEU Advisory Hub), které bude poskytovat technickou podporu a pomoc při přípravě, vývoji, strukturování a provádění projektů, včetně budování kapacit a portálu InvestEU, který bude sdružovat investory a předkladatele projektů poskytováním snadno přístupné a uživatelsky přívětivé databáze.

Výhody jednotného programu	- Podle současného souboru programů čelí koneční příjemci a finanční zprostředkovatelé nejistotě ohledně toho, který nástroj je pro ně nejlepší. Musí se také vypořádat s různými požadavky na způsobilost, monitorování a podávání zpráv v různých programech. - V rámci fondu InvestEU bude existovat jediný program s jednotným souborem soudržných požadavků, který bude platit v celém finančním řetězci ve prospěch konečných příjemců a finančních zprostředkovatelů. - InvestEU Advisory Hub integruje 13 různých poradenských služeb do jediného kontaktního místa.
Podstata financování	- Dodatečný finanční příspěvek z nástroje „NextGenerationEU“ zvýší celkový přiděl pro program InvestEU, což umožní záruky ve výši desítek miliard EUR. - Finanční partneři: kromě EIB budou fondy spravovány i dalšími institucemi, jako je Evropská banka pro obnovu a rozvoj, Světová banka a Rada Evropy a národní podpůrné banky, které budou spolupracovat ve skupinách, aby mohly pokrýt alespoň tři členské státy. Tyto banky budou mít přímý přístup k zárukám EU. - Členské státy mohou k poskytování záruk EU přispět tím, že dobrovolně přidělí až 5 % svých fondů politiky soudržnosti, jako je tento, což jim umožní využít záruky EU a jejího vysokého úvěrového ratingu.
Klíčová odvětví	Rozpočet je nově rozdělen do pěti cílových oblastí: - Udržitelná infrastruktura - Výzkum, inovace a digitalizace - Malé a střední podniky - Sociální investice a dovednosti - Strategické evropské investice
Kritéria způsobilosti	- Projekty musí řešit selhání trhu nebo investiční mezery a být ekonomicky životaschopné. - Potřebují podporu EU, aby byla možná realizace projektu. - Dosažení multiplikačního efektu. - Přispívají naplňovat politické cíle EU.

Propojování s fondy EU	Fond InvestEU lze kombinovat s granty nebo finančními nástroji financovaným z centrálně spravovaného rozpočtu Unie nebo z inovačního fondu EU pro obchodování s emisemi (ETS). Pokud projekt využívá granty EU a InvestEU, budou se na celý projekt vztahovat pravidla InvestEU.
Proces žádosti	Předkladatelé projektů by se měli obrátit přímo na EIB, na své národní nebo regionální propagační banky nebo na národní kanceláře jiných finančních partnerů, jako je EBRD, Světová banka nebo Rada Evropy. Malé a střední podniky by měly nadále uplatňovat své místní obchodní nebo veřejné banky, na jejichž finanční produkty se vztahuje záruka EU v jejich zemi nebo regionu. Místní zprostředkovatel je bude informovat o tom, zda určitý finanční program je financován z fondu InvestEU.
Rozhodnutí o financování projektu	Finanční partneři v InvestEU budou odpovědní za finanční a investiční operace v rámci fondu InvestEU, protože to jsou jejich řídicí orgány, které přijmou konečné rozhodnutí o financování.

4.2.2 Rozvojová banka Rady Evropy

Základní poučení

- Rozvojová banka Rady Evropy (CEB) má 41 členských států, včetně České republiky, kteří jsou akcionáři banky. Členská země může být dárce i příjemcem půjček.
- CEB má výhradně sociální mandát, a proto poskytuje financování a technické expertízy pro projekty s velkým sociálním dopadem ve svých členských státech, včetně České republiky.
- CEB financuje až 50 % celkových nákladů projektu.
- Mezi způsobilé oblasti patří: rozvoj měst, životní prostředí, revitalizace budov a jejich přeměna na obytné prostory, vzdělávání atd.
- CEB využívá podporu dárců k financování technické pomoci a/nebo ke spolufinancování části nákladů projektu.
- Činnost CEB je na území ČR realizována především prostřednictvím úvěrových linek přes banky a leasingové společnosti. Úvěry CEB poskytované do České republiky jsou zaměřeny především na podporu malých a středních podniků a projektů municipalit v oblasti rozvoje a obnovy měst a venkova a v oblasti životního prostředí.
- Financování ze strany CEB například aktuálně využívá i Česká republika (prostřednictvím Ministerstva financí), a to konkrétně ve formě úvěru ve výši 300 mil. EUR, které bude možné využít na financování výdajů na zdravotnictví s cílem bojovat proti šíření a zmírnění dopadů nákazy koronavirem.
- Financování CEB může mít podobu individuální půjčky na jeden souhrnný projekt nebo prostřednictvím programového úvěru na několik menších projektů v rámci širšího projektu.

Podporovaná odvětví

CEB investuje do různých sektorů, která mají různorodou povahu, a lze je tak využít pro projekty měst a obcí v mnoha relevantních oblastech.

Zlepšování životních podmínek v městských a venkovských oblastech

Investice do infrastruktury zahrnuté do státních, regionálních nebo obecních rozpočtů, jako je výstavba vodovodů, dodávek elektřiny a plynu, kanalizací, zpracování pevného a kapalného odpadu, infrastruktura silniční sítě, infrastruktura

veřejné dopravy, veřejné osvětlení. Projekty musí být umístěny v zanedbaných čtvrtích nebo městských oblastech s nízkou hustotou obyvatelstva.
Zdravotnictví Výstavba a/nebo revitalizace veřejných nebo soukromých nemocnic, pečovatelské domovy, výzkumná a vývojová zařízení, dodávka a instalace zdravotnického vybavení, zdravotní výzkumné a vývojové programy, školení pro specializované pracovníky v sociální a zdravotní oblasti.
Vzdělávání a odborná příprava Projekty v oblasti vzdělávání a odborné přípravy související s infrastrukturou – výstavba a/nebo revitalizace školek, škol, vysokých škol, školicích středisek, vzdělávací programy zranitelných skupin a pro specializované pracovníky v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.
Přírodní nebo ekologické katastrofy Rekonstrukce nebo revitalizace zničených nebo poškozených prioritních struktur – jako jsou systémy a zařízení pro zásobování vodou a odpadní vody, zařízení pro úpravu pevného odpadu, systémy pro zásobování elektřinou a plynem, zdravotnická a vzdělávací zařízení; zařízení a infrastruktura veřejné služby/sociální péče.
Ochrana životního prostředí Redukce a zpracování pevného a kapalného odpadu, dekontaminace půd a vodonosných vrstev, čistší dopravní prostředky a sítě, snížení znečištění ovzduší, výroba obnovitelné energie, opatření na úsporu energie.
Sociální bydlení pro osoby s nízkými příjmy Renovace, výstavba nebo rekonstrukce bytů a přeměna budov na bydlení, přístup k vlastnictví nemovitostí, nájemní bydlení nebo související infrastruktura (např. vodovody, dodávky elektřiny a plynu, sběr a čištění odpadních vod a pevného odpadu, komerční prostory, hřiště).
Infrastruktura správních a soudních veřejných služeb Výstavba nebo rehabilitace vězeňské infrastruktury, hasičských / policejních stanic, školicích středisek nebo budov napojených na obecní / místní / regionální správu.
Podpora MSP Půjčky na fixní produktivní investice. CEB může také podporovat vybrané licencované finanční zprostředkovatele. Půjčky jsou zaměřeny na mikropodniky, malé a střední podniky.

Vybrané nástroje CEB

CEB podporuje financovatelné projekty prostřednictvím řady finančních nástrojů:

	Projektové půjčky	Programové půjčky	Evropský nástroj pro spolufin. (ECF)	Nástroj pro financování veřejného sektoru (PFF)	Mezisektorový úvěrový program (CSL)
Podstata nástroje	Přímý úvěr Předem definovaný projekt	Půjčky na několik dílčích projektů, předem definované, ale ne identifikované Používá se převážně na podporu programů MSP a investic v obcích, často se vyplácí prostř.	Přímý úvěr nebo úvěr od subjektu, který získal úvěr od subjektu jiného Umožňuje spolufinancování a/nebo financování ex ante investičních akcí financovaných EU na úrovni členských států	Přímá půjčka na financování mezer ve státním rozpočtu a/nebo k optimalizaci nákladů na financování Pokrývá dočasné mezery ve	Přímý úvěr nebo úvěr od subjektu, který získal úvěr od subjektu jiného Odpovídá na potřeby sociální infrastruktury veřejných orgánů v několika překrývajících se odvětvích

		obch. partnerů CEB		financování ve veř. sektoru a usnadňuje pokračování investic a reformních programů	
Příjemce	Veřejný subjekt Zprostředkovatel	Veřejný subjekt Zprostředkovatel	Veřejný subjekt	Veřejný subjekt	Veřejný subjekt Zprostředkovatel
Sektory	Jeden sektor	Jeden či více sektorů	Jeden či více sektorů	Jeden či více sektorů	Překrývající se sektory
Technická asistence	Časté	Příležitostně	Není nutné	Není nutné	Příležitostně